ANT

Haftalık Dergi • 14 Ocak 1969 • Sayı: 107 • 125 Kuruş

'KOMANDOLAR B

YURDA YAYILACA

"Gençlik kuruluşları
e komando diye adla
ar genişletilecek mi?.
"Hem de bu yar
tün yurtta, her
arı yetiştirecel
acağız. Bize, b
partilerden
telgrafla

— "Evet,
komando
linli

taktılar. Disip-
bunlar. Bir
derneği
vardır.

marksis
rmanın yollarını
elbette ki karşısın
bu hareketle Türk
dertlerine çare bulma
dursun, Türkiye'yi yol
ve Türklüğü yok edece
bir tehlike olarak görme

OMÜNİSTLERİ A

TAKİP EDİYORU

"Komünist

FAŞİZM

MEYDAN OKUYOR

HAFTANIN NOTLARI

Kurtuluşun 10. yılı

Küba'nın Batısta diktatörlüğünden kurtuluşunun 10. yıldönümü geçen hafta kutlanmıştır. Bu münasebetle bir konuşma yapan Küba Lideri Fidel Castro, devrimin değil, ayaklanmanın 10. yılının kutlandığını belirterek «10 yıl önce devrimci değildik. Yavaş yavaş hatalarımızı gördükçe devrimin ne olduğunu öğrenmeye, onun o zamana dek gerçekleşememiş bütün arzuları bir anda gerçekleştiren bir özgürlük patlaması olmayıp maddi temelleri ve yeni düzenin insanını gerçekleştirmek için girişilmiş ağır bir çalışma olduğunu öğrendik» demiştir. Gerçekten de 2 Aralık 1956'da ünlü Granma Seferi ile başlayan kurtuluş mücadelesi 3 Ocak 1959'da zafere ulaşmışsa da, Fidel Castro'nun kasdettiği devrim, Domuzlar Körfezi çıkartmasından sonra 1 Aralık 1961 tarihinde Marksist — Leninist ilkelerin benimsenmesiyle başlamıştır. Castro'ların, Guevara'ların liderliğinde rayına oturtulan Küba Devrimi, bugün emperyalizmin pençesinde inleyen bütün dünya halkları için bir umut ışığıdır.

5 *ocak*

Uzay yarışı

■ **Amerika'nın «Apollo - 8» uzay aracı ile giriştiği son uzay denemesinden sonra Sovyetler Birliği de Venüs Gezegeni'ne pilotsuz bir araç göndermiştir. Sovyetler'in «Venüs - 5» adını verdikleri bu uzak aracı, 250 milyon kilometre yol katettikten sonra mayıs ortalarında Venüs gezegenine yumuşak iniş yapacaktır. 1967 ekiminde Venüs gezegenine yumuşak iniş yapan Venüs - 4'ün daha geliştirilmiş bir şekli olan Venüs - 5, bu gezenin atmosferi hakkında inişten sonra da yayın yaparak bilgi verecektir.**

Müslüman kardeşler

■ Merkezi Paris'te bulunan Uluslararası Müslüman Birliği'nin Türkiye'deki şeref üyeleri açıklanmıştır. Bunlar arasında Ulaştırma Bakanı Saadettin Bilgiç, Sanayi Bakanı Mehmet Turgut, Millet Meclisi Başkanı Ferruh Bozbeyli, Planlama Teşkilatı Müsteşarı Korkut Özal, Prof. Necmettin Erbakan, eski Diyanet İşleri Başkanı ve MP Genel Başkanı Yardımcısı İbrahim Elmalı, mukaddesatçı basının tanınmış simalarından M. Şevket Eygi, N. Fazıl Kısakürek, Abdurrahman Şeref Laç ile gedikli bilirkişi Prof. Selçuk Özçelik, CHP Milletvekili Celal Sungur, CKMP Genel Başkan Yardımcısı Mehmet Altınsoy, YTP Milletvekili Ali Karahan da bulunmaktadır. Müslümanları aynı bayrak altında toplayarak din devleti kurmak amacı güden birliğe, Paris Camii Başimamı'nın yaptığı açıklamaya göre, Türkiye'den de Atatürk, İnönü, DP ve MBK devirlerinde para yardımları yapılmıştır. Ancak Demirel iktidarı, hiçbir sebep göstermeden Paris Camii'ne yapılmakta olan yardımları tamamen kesmiştir. Buna, AP içindeki Müslüman Kardeşler — Mason Biraderler çatışmasında Demirel'in mensup bulunduğu masonlar kanadının ağır basması sebep olmuştur.

TİP'e saldırılar

■ **TİP'i kapattırabilmek için kurulduğu günden beri çeşitli tertiplere başvuran çıkarcı çevreler, şimdi de bir delegenin yanlış anlaşılan sözlerini istismar ederek büyük kongrede komünizm propagandası yapıldığı iddiasıyla partinin kapatılması için Yargıtay Başsavcılığına başvurmuşlardır. Bir başsavcılık yetkilisi, «TİP'in kapatılması ile ilgili İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, MİT Teşkilatı ve Dışişleri Bakanlığı'nın yorumları bir dosyada toplanmış bulunuyor. Bu dosya sekiz aydan beri başkanlığımızda beklemektedir» demiş, «Gönderilen vesikaların incelenmesinde Anayasa Mahkemesi'ne gidilecek bir durum tesbit edilmediğini» belirtmiştir. Öte yandan, TİP Gölcük İlçe Merkezi bazı kişilerin saldırısına uğramıştır. Çıkarcı çevrelerin kışkırttığı bu kişiler, binanın camlarını kırmışlar, bir bidon da benzin dökerek binayı ateşe vermişlerdir. Camların kırılması üzerine gürültüyü duyarak yetişen halk yangını söndürmüştür.**

6 *ocak*

Özel sektörcü Ecevit!

■ Bir süreden beri Birleşik Amerika'ya ve işadamlarına taviz üstüne taviz veren CHP'nin ortanın solcusu genel sekreteri Bülent Ecevit, Bursa'da Çelik Palas'ın şadırvanlı salonunda Bursa'lı sanayici ve işadamları ile bir toplantı düzenlemiştir. Özel sektör mensuplarına «ben fazla devletçi değilim» diyerek garanti veren Ecevit'in konuşması AP'li işadamları tarafından da ilgiyle izlenmiş, Hacı Necati adında bir işadamı, «CHP'nin özel sektöre karşı olmadığı artık günışığına çıktı» demiştir. Ecevit, ayrıca, Komer'in arabasının yakılmasıyla ilgili bazı sözlerinin yanlış anlaşıldığını ileri sürerek Ulus'ta arabayı yakan gençleri asla tasvip etmediğine dair çerçeveli bir açıklama yayınlatmıştır.

Devrimciler kazandı

■ **İstanbul Eczacılık Fakültesi Öğrenci Cemiyeti seçimlerini, «İlke» adıyla katılan Ortanın Solu Grubu ile ümmetçilerin ve faşistlerin işbirliğine rağmen, Devrimciler 354 oy alarak 34 oy farkıyla kazanmışlardır. Seçimden sonra yapılan görev bölümü sonucunda, Ahmet Güneysu cemiyet başkanı olmuştur. Ankara'da Gazi Eğitim Enstitüsü seçimlerini de toplumcular kazanmışlardır. Seçimlere «Emek en yüce değerdir» sloganıyla giren toplumcular, öteki grupların aldıkları oylarının toplamından fazla oy almışlardır. Seçimden sonra yeni cemiyet başkanı Zeki Sarıhan, «Anlayışta toplumcu, görevde tarafsız kalacak, yeni bir çalışma düzeni ile, enstitüyü bağımsız ve özerk bir okul haline getireceğiz» demiştir.**

7 *ocak*

Bir şamar daha

■ **Anayasa Mahkemesi, Devlet Personel Kanunu'nun uygulanmasını erteleyen 1968 mali yılı bütçe kanunundaki bir hükmü iptal etmiştir. Anayasa Mahkemesi'nin bu konudaki kararında, yeni bir kanun çıkarabilmesi için iktidara 28 Şubat'a kadar süre tanınmıştır. Anayasa Mahkemesi'nin bu kararı, aslında, AP iktidarına bugüne kadar indirilen bir çok şamarın en sonuncusudur. Böylece, Süleyman İktidarı'nın yasama görevindeki acemiliği ve bilgisizliği bir kez daha belgelenmiştir.**

Mezat ve Türkiye

■ Dışişleri Bakanlığı bülçesinin komisyonda görüşülmesi sırasında TİP Milletvekili Behice Boran'ın «Amerika ile Rusya'nın Türkiye üzerinde pazarlık yapmalarına imkân verilmemeli» şeklindeki sözlerine karşılık Çağayangil Türkiye üzerinde pazarlık yapılmadığını ileri sürmüş, Boran da «Türkiye üzerinde Küba buhranı sırasında pazarlık olduğunu herkes biliyor» demiştir. Çağlayangil bu arada U-2 uçağı ile ilgili tenkitleri de cevaplandırarak bu uçağın nereden kalktığının hâlâ öğrenilemediğini söyleyerek herkesi hayretler içinde bırakmıştır. Hatırlanacağı üzere, U-2 uçağı pilotu Powers'ın Sovyetler Birliği'ndeki duruşmasında verdiği ifadeler ANT'ta geçen yıl yayınlanmıştı. Bu ifadesinde pilot U-2'nin Adana'daki İncirlik Hava Alanı'ndan hareket ettiğini ve Peşaver'den Sovyet göklerine girdiğini açıklıyordu. Dışişleri Bakanı'na ANT'ın koleksiyonunu karıştırmasını tavsiye ederiz.

8 *ocak*

Hâlâ hapişteler

■ İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü'nü işgal ettikleri iddiasıyla tutuklanan öğrencilerden Mehmet Mehdi Beşpınar, sorgu yargıçlığındaki sorgusundan sonra olayla ilgili görülmeyerek serbest bırakılmıştır. Öcal Okay, Masis Kürkçügil, Bozkurt Nuhoğlu, Kemal Bingöllü, Deniz Gezmiş ve Celal Doğan ise hâlâ Sultanahmet Cezaevi'nde tutuklu olarak bulunmaktadır.

Dernek'çi CHP!

■ **Bilindiği gibi yıllardan beri il genel meclisi'nde AP çoğunluğu tarafından millet parası bir takım sömürücü ve gerici derneklere arpalık dağıtır gibi dağıtılmış ve o zamanlar muhalefette bulunan CHP'liler de bu yağmaya şiddetle karşı çıkmışlardı. Ne var ki bu defa roller değişmiş ve İl Genel Meclisi'nde çoğunlukta bulunan CHP Grubu, dernek yağmasının başlıca savunucusu kesilmiştir. 71 kişilik CHP İl Genel Meclisi Grubu'nun 50 üye ile yaptığı toplantıda Ayhan Yetkiner bu yağmaya şiddetle karşı çıkarak Balıkesir il bütçesi 14 milyon lira iken İstanbul'da bazı çıkarcı derneklere 8,5 milyon lira verilmesini tenkit etmiş, bu para ile dört yılda İstanbul'un yol, elektrik yada okul problemlerinin büyük ölçüde çözülebileceğini söylemiştir. 17 kişinin de Yetkiner'i desteklemesine rağmen grup başkanı Lütfi Onuk grup kararı aldırmıştır. 15 TİP üyesi ile Yetkiner'in ve 3 CHP'li arkadaşının muhalefetine rağmen CHP'lilerin ve MP'lilerin çoğunluğuyla derneklere yılda 8,5 milyon lira peşkeş çekilmesi kabul edilmiştir.**

Öğretmenlerin protesto yürüyüşü

■ **Türkiye Öğretmenler Sendikası İstanbul Şubesi** «Öğretmen Kıyımı ve öğretmenlere yapılan saldırılar» **la ilgili olarak Hürriyet Meydanında bir miting düzenlemiştir. Mitingte T.Ö.S. Başkanı Fakir Baykurt, Doç. Çetin Özek, Süeyman Üstün ve F.K.F. İstanbul Sekreteri Veysi Sarısözen birer konuşma yaparak** «Bağımsız Türkiye ve Bağımsız Eğitim» **Sloganının benimsenmesi üzerinde durmuşlardır. F.K.F. Üçüncü Olağan Kurultayı üyelerinin de kendilerine katılmasıyla öğretmenler, miting sonunda Taksim Anıtı'na kadar bir protesto yürüyüşü yapmışardır. Yürüyüş sonunda öğretmenler,** «dövülmek, sürülmek, öldürülmek pahasına da olsa, halkın uyanık bekçisi» **olacaklarına ant içmişlerdir. Resimde TÖS Genel Başkanı Fakir Baykurt mitingte konuşurken görülmektedir.**

9 ocak

Yine kaldırıldı

■ Geçen yıl Anayasa Mahkemesi'nin verdiği bozma kararına rağmen Millet Meclisi'ndeki AP çoğunluğu, TİP İstanbul Milletvekili Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılmasında ısrar etmektedir. Nitekim karma komisyonun son toplantısında Çetin Altan'ın bir yazısından dolayı dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmiştir. Hazırlanan dosya Millet Meclisi'ne sevkedilmiş olup, sıra geldiği takdirde genel kurulda da görüşülüp karara bağlanacaktır. Hatırlanacağı üzere bir süre önce de beş tabii senatörün dokunulmazlıklarının kaldırılması ile ilgili Senato kararı Anayasa Mahkemesi tarafından bozulmuş bulunuyordu.

Sahip çıkıyorlar

■ Toplumcu gençlerin üniversitede gün geçtikçe artması ve yönetim kadrolarını ele geçirmesi üzerine sağcı gençler de, kendilerini öğrenciye kabul ettirebilmek için anti — emperyalist ve anti - kapitalist sloganlara sahip çıkmağa başlamışlardır. İstanbul Üniversitesi Ülkü Ocakları imzasıyla yayınlanan bir bildiride bir yandan sola karşı mücadeleden söz edilirken öte yandan «milli basın, milli üniversite, fırsat eşitliği, tabii kaynakların, özel okulların devletleştirilmesi, montaj sanayii değil, ağır sanayi kurulması ve fabrika yapan fabrikalar açılması, ağır savaş sanayiinin devlet eliyle kurulması» istenmektedir.

10 ocak

Grev dalgası

■ Hükümetin yeni bütçe açıklarını kapatma yolunda harekete geçtiği ve yeni vergilerden söz edildiği bu günlerde çeşitli işkollarına mensup binlerce işçi grev yapmağa başlamıştır. Türkiye Karayolları İşçileri Sendikası tarafından başlatılan grev, işverenin toplu sözleşme masası başına oturmaması ve Danıştay kararına rağmen yevmiyeli bazı personeli işçi statüsünde kabul etmemesi üzerine başlamıştır. Bu durum karşısında direnme hakkını kullanma kararı veren sendika yedi işyerinde greve gitmiştir. Bu grevi, Deniz Ulaş-İş Sendikası'nın 1750 işçi ile Deniz Nakliyat T.A.Ş.'nin 21 şilebinde başlattığı grev izlemiştir. Çeşitli limanlarda bulunan gemilerde başlıyan grevler, bir çok sendika tarafından desteklenmektedir. TEKSİF Sendikası'nın 25 işyerinde toplu iş sözleşmesinde uzlaşamayıp grev kararı alması üzerine işveren de lokavta gitmiştir. Oleyis Sendikası ise Yeni Sinema'da işçilerin haklarını alabilmek için grev kararı vermiştir.

Protesto yürüyüşü

■ FKF'ye bağlı olarak kurulan İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu Fikir Kulübü üyelerine baskı yapılmasını protesto etmek üzere okul öğrencileri Hürriyet Meydanı - Sultanahmet arasında bir protesto yürüyüşü yaparak «gerçekten demokratik bir yüksek öğretmen okulu» istemişlerdir.

11 ocak

Singer işgali

■ Faşizme ortam hazırlama tertiplerinden olarak, polis grevci işçilere karşı zor kullanmaya başlamıştır. Çelik İş Sendikası'ndan ayrılıp Türkiye Maden İş Sendikası'na giren 500 Singer Fabrikası işçisi, üç arkadaşlarının elebaşı görülerek işten atılması üzerine fabrikayı işgal etmişlerdir. Ancak fabrika kısa bir süre sonra jandarmalar tarafından çevrilerek işçilerin dışarı ile irtibatlarının kesilmesine çalışılmıştır. İşgalin ertesi gün olay yerine gelen polisler işçileri dışarı çıkartmak için göz yaşartıcı bomba ve sis bombaları kullanmıştır. Ayrıca polisin attığı bazı patlayıcı maddeler yüzünden fabrikanın bir kısmında yangın çıkmıştır. Polislerin işçilere cop, kalkan ve bombalarla saldırması üzerine halk işçileri desteklemiş ve «Kahrolsun Amerikalılar, yaşasın Türk işçisi» diye tempo tutmuştur. Polislerin işçileri çıkartmak üzere saldırıya geçmesi kanlı bir arbedeye yol açmıştır. Olaylarda bir çok işçi ve polis yaralanmış, bu arada 100'den fazla işçi nezarete alınmıştır. Singer'deki vahim olaylar dergimiz bağlandığı sırada devam etmekte olup devrimci sendikalar işçilere sahip çıkmışlardır.

Gorki de toplatıldı

■ Gün Yayınları'nın yayınladığı Maksim Gorki'nin «Halk Kültürü» isimli kitabı da, İstanbul İkinci Sulh Ceza Mahkemesi kararıyla toplatılmıştır.

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Faşist teröre doğru...

Türkiye'nin bir süreden beri kaos'a, anarşiye itilmekte olduğunda hemen bütün politikacıların ve yazarların ittifak ettikleri görülmektedir. Gençler arasındaki çatışmalar, fakültelerin ve yurtların basılması, Komer'in arabasının yakılması, fabrikaların işçiler tarafından işgal edilmesi bu kaos ve anarşinin tezahürleri olarak gösterilmektedir. Öyle ki, hafta sonunda «anarşi» kelimesi en büyük puntolarla gazetelerin manşetlerini işgal etmiş, ciddi ve tarafsız sayılan gazeteler dahi sekiz sutun üzerine «Bu anarşiye dur demek lâzım!» feryadını basmışlardır. Başta bir numaralı Amerikan ajanı Komer olmak üzere egemen sınıfların sözcüleri ve gazeteleri olayların bütün sorumluluğunu solcuların üzerine yüklerken, tarafsız sayılan gazeteler de, olayları yüzeyde değerlendirmek rahatlığı içindeki bir çok kimsenin ortak görüşünü dile getirerek, «Komünizm ve faşizm daima kargaşalık sonucu doğmuştur. Biz bugün sağın komandoları ile solun militanlarının rejimi böyle bir âkıbete sürüklemek istedikleri kanaatindeyiz» demektedirler. Basında ve kamuoyunda yaratılan genel izlenime göre, bu anarşi ve kaostan solcular ya tek başlarına, yada aşırı sağcılarla ortak olarak sorumludurlar. Şu halde anarşiye «dur» diyebilmek için her şeyden önce sol hreketin başı ezilmelidir.

Emperyalizmin ve onunla işbirliği halindeki egemen sınıfların sola açılan bütün demokrasilerde oynadıkları oyun Türkiye'de de tüm çirkinliği ve iğrençliğiyle oynanmaktadır. Bu İtalya'da da, Almanya'da da, İspanya'da da, Latin Amerika ülkelerinde de, Asya'da da, Afrika'da da böyle olmuştur. Emekçi halk kitlelerinden yana gelişen bağımsızlık ve sosyalizm hareketi kökleşmeğe başladığı zaman binbir kışkırtma ile solcular anarşinin ve kaosun yaratıcısı durumunda gösterilmiş ve arkasından çıkar düzenini sürdürecek faşist terör bütün müesseseleriyle hakim kılınmıştır. Solun militanlarına anarşi yaratma ithamını yöneltebilmek için utanma duygularını ayaklar altına almış olmak lâzımdır. 1961 Anayasası'nın kabulünden sonra kanun himayesinde örgütlenme imkanını bulan solcular, anarşi ve kaos yaratmak şöyle dursun, daima kanunsuz zorbaların saldırılarına uğramış, dövülmüş, yaralanmış, hattâ öldürülmüştür. Polis copları sadece solcuların kafalarına inmiş, cezaevlerinin kapıları sadece solcuları süründürmek için açılmış, sosyalist partinin binaları basılmış, yakılmış, solcu yazarlara saldırılmıştır. Solcular bu insanlık dışı saldırılara asla aynı metodlarla karşılık vermemiş, aksine, anayasa rejiminin tehlikeye düşmemesi için, büyük bir sabırla İsa tahammülü göstermişlerdir.

Anti - emperyalist ve sosyalist hareketin bütün baskılara rağmen hızla geliştiğini gören çıkarcı çevreler, bu insanüstü pasif direnişi kırmak ve solcuları anarşinin yaratıcısı durumuna düşürmek için son aylarda daha ağır tahriklere girişmişlerdir. Özellikle CIA'nın yetiştirmesi Komer'in Amerikan Büyükelçisi olarak Türkiye'ye gelmesinden sonra bu tahrikler, iç sayfalarımızda tafsilatlı olarak açıkladığımız gibi, adamakıllı artırılmış ve komando baskınlarına kadar vardırılmıştır. Artık açık yada kapalı faşizm için ortam hazırdır. Önce CKMP'nin komandoları ile TİP'in militanları aynı kefeye konularak aşırı uçları tasfiye adı altında sosyalist hareket bir takım terör kanunlarıyla ezilmek istenecektir. AP'nin hesabı budur. Öteden beri «bir sağa bir de sola» politikasının şampiyonluğunu yapan İnönü de böyle bir oyuna çoktan razıdır. Ama bu kısa vadeli hesaptır. Daha uzun vadeli hesap Amerika'nındır. Sol hareket terör kanunlarıyla da sindirilemezse, o zaman AP de, CHP de gözden çıkartılıp ordu içindeki bir «muktedir» e yeşil ışık yakılarak Türkiye'de de Yunanistan'daki gibi bir açık faşizm kurulacaktır. Ama, ister kapalı ister açık faşizm gelsin, bağımsızlık ve sosyalizm savaşı durdurulamayacaktır. Sosyalistler, uğruna baş koydukları bu mücadeleye, canları ve kanları bahasına devam edeceklerdir. Çünkü tarihin akışı ulusal kurtuluştan ve sosyalizmden yanadır...

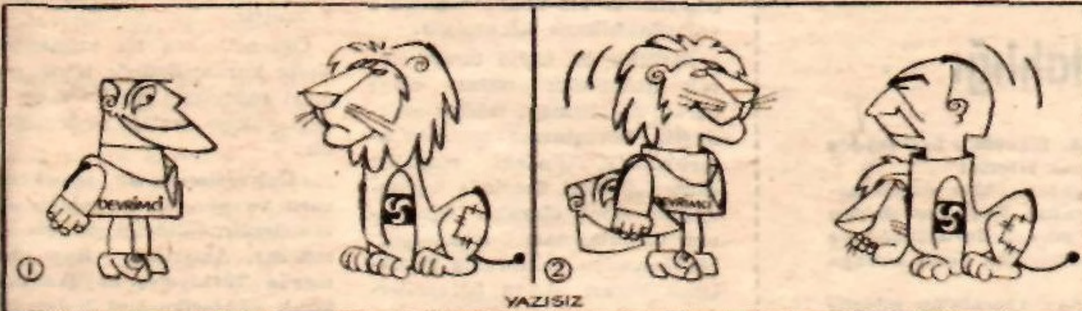
GÖZ GÖRE

YALÇIN ÇETİN

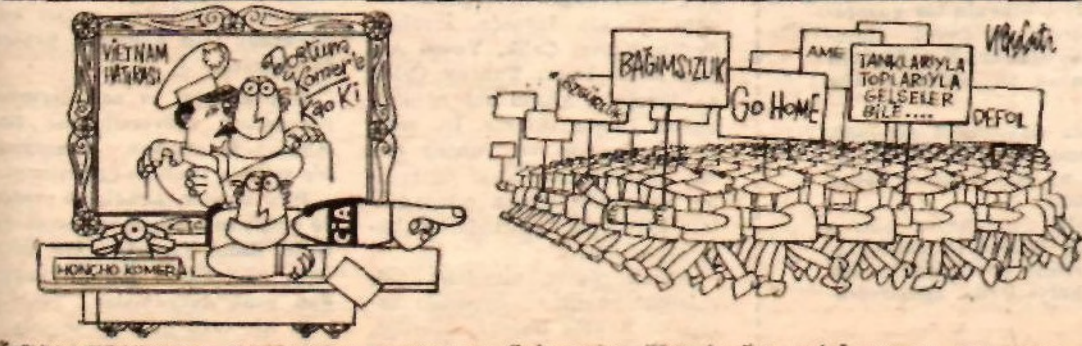

VİETNAMLI RAHİPLER - BU ZAVALLI DA BİZİM GİBİ BİR AMERİKALI YÜZÜNDEN YANMIŞ !..

YAZISIZ

«CUMHURBAŞKANINI, BAŞBAKANI, BAKANLARI, ÜNİVERSİTE ÖĞRETİM ÜYELERİNİ TANIDIM... ŞU DIŞARIDAKİ ON, ONBEŞ KİŞİYE DEĞİL, REKTÖR KURDAŞ GİBİ DOSTLARIMA İNANIYORUM ....»

FAŞİZM AÇIKÇA MEYDAN OKUYOR

Bir yıl önceydi. 5 Aralık 1967 tarihli ANT Dergisi'nin 6. sayfasında aynen şu satırlar yer alıyordu: **«Türkeş'in başbuğ ilan edildiği CKMP Büyük Kongresi, Nazi toplantılarını andırıyordu. Dünyanın başına İkinci Dünya Savaşı belasını getiren Alman Nazi Partisi'ne benzemek için her şey düşünülmüştü...»**

Ve aynı sayfada **«üç hilal»** ile gamalı haç'ın resimleri görülüyordu. ANT'ın istihbaratına göre, bir merkezde birleşen üç hilalin **«gamalı haç»** gibi parti amblemi haline getirilmesi düşünülmüş, ancak o zaman için sakıncalı olabileceği düşünülerek bu niyetten vazgeçilmişti.

Yine ANT'ın 4,5 ay önceki 3 Eylül 1968 tarihli sayısının 10. sayfasında Hitler'in **«kahverengi gömlekliler»**ine benzer vurucu kuvvetler yetiştirmek üzere Ankara civarında CKMP'liler tarafından kurulan bir komando kampının röportajı yer alıyor ve Siyasi Partiler Kanunu'nun partilerin askeri eğitim yaptırmasını yasaklayan maddesi ilgililere hatırlatılıyordu.

Ne var ki, yakın tarihin Hitler gerçeğini göz önüne alarak ANT'ın yaptığı bu uyarmalar demokratik rejimi korumakla yükümlü yöneticiler ve adli merciler tarafından görülmemiş bir gaflette belki de kasıtlı olarak hasıraltı ediliyor ve bu faşist tohumun gün geçtikçe filiz vermesine ve kısa zamanda güçlenip vurucu bir kuvvet haline gelmesine göz yumuluyordu.

Bir yıl önce haber verilen faşist tehlike, nihayet önceki hafta «üç hilal»lı CKMP komandolarının Ankara'da Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne baskın yapması ve hemen ardından da CKMP Lideri Alparslan Türkeş'in Hürriyet Gazetesi'ne verdiği demeçte faşist komandolara büyük bir cüretle sahip çıkması karşısında bütün basında ve kamuoyunda günün konusu haline geliyordu.

Evet, bugün Türkiye ciddi bir tehlike karşısındadır ve faşizm açıktan açığa rejime meydan okumaktadır.

Tam metnini son sayfamızda bulacağınız demecinde Alparslan Türkeş, komando kamplarının gelecek yıl daha da artırılacağını ve devlet içinde devlet gibi hareket ederek sol'a karşı savaş açacağını ilan etmiştir.

Aslına bakılırsa, Türkeş'in komando harekâtı, bugün Türkiye'de faşizm ortamını hazırlamak için Amerikan emperyalizminin ve onunla işbirliği halindeki egemen sınıfların sahneye koydukları oyunun sadece bir bölümüdür. Bunun için son günlerin olayları üzerine genişliğine ve derinliğine eğilmek gerekir.

Gazetelerde sansasyonel bir şekilde yansıtılan ve bazı yazarlara **«Olmaz böyle şey»**, bazılarına da **«Olur böyle şeyler»** başlıklı yazılar yazdırtan Komer'in otomobilini yakma olayı da bu perspektif içinde incelenmelidir.

Otomobil yakma olayı nasıl meydana gelmiştir?

Ortadoğu Teknik Üniversitesi Rektörü Kemal Kurdaş, Amerika'nın Ankara Büyükelçisi Robert Komer'i 6 Ocak Pazartesi günü öğle yemeği için üniversiteye çağırmıştır.

Komer ile Kurdaş yemeğe oturacakları sırada, dekanlık binası önünde resmi otomobillere ait otoparkta parkedilmiş olan büyükelçinin makam otomobili üniversite öğrencileri tarafından görülmüştür. Bir kaç öğrenci, otomobilin çevresinde toplanmış ve şoförü uzaklaştırdıktan sonra harekete geçmişlerdir. Öğrenciler Komer'in otomobilini ateşe verip yakmış ve daha sonra yangını söndürmeye gelen itfaiyeye engel olmuşlardır. İş, öğrencilerin yanan otomobilden hatıra olmak üzere parçalar almasıyla son bulmuştur.

DEMİREL
— Faşizm ortamında —

Daha otomobilin dumanı tüterken Ankara Savcısı'nın yardımcıları olay yerine gelerek hemen soruşturmaya başlamış ve bu konudaki ilk açıklama da, görülmemiş bir süratle, Amerikan Haberler Merkezi'nden gelmiştir.

Bu açıklamada Büyükelçi Komer, diplomasi tarihinde görülmemiş bir küstahlıkla ve tam bir kolonyalist ağzıyla şunları söylemiştir: **«Böyle bir olayın ODTÜ'de - bizzat Birleşik Amerika'nın geniş dostane destek sağlamış olduğu bir okulda - cereyan etmiş olması, bilhassa şayanı teessüftür. Öğrencilerin ve öğretim üyelerinin büyük bir ekseriyetinin bu tecavüzle hiçbir ilişiği olmadığını müdrikim. Onlar ve biz, gelişimden beri huzursuzluk çıkarmaktan başka bir gayeleri olmayan küçük bir grubun sorumsuz hareketinden müteessir olacağız. ODTÜ öğrencilerinden, bu bir kaç kişinin büyük bir üniversite için bir iftihar vesilesi olup olmadığını sormak isterim.»**

ODTÜ öğrencilerinden büyük bir yüzsüzlükle hesap sormağa kalkışan Komer'in yanısıra **ODTÜ Rektörü Kemal Kurdaş** da ayak üzeri bir demeç verip kraldan fazla kralcı pozlarda gerekeni en şiddetli şekilde yapacağını belirterek **«Türkiye'de fikir hürriyeti için mücadele ettim. Zorbalığı tepeleyeceğim»** demiştir.

Dışişleri Bakanı Çağlayangil ise, olay üzerine derhal bakanlık genel sekreterini, büyükelçiden özür dilemekle görevlendirmiştir. Dışişleri Bakanlığı, daha sonra, Komer'in otomobilinin tazmin edileceğini, hattâ aynı model ve aynı marka bir otomobil ithali için çalışmalara başlandığını açıklamış ve Türkiye radyolarından, yürütülmekte olan soruşturmayı etkileyecek bir bildiri yayınlatmıştır. Bildiride bütün Ortadoğu Teknik Üniversitesi öğrencileri suçlanarak bir noktada adalete yol gösterilmek istenmiştir.

Savcılık 26 kişiyi tanık olarak dinledikten sonra olayı derhal mahkemeye intikal ettirmiştir. Soruşturma sonunda ağırlık ODTÜ'ndeki sosyalist dernek üyeleri üzerinde toplanmış ve sanık olarak 9 öğrencinin tutuklanması istenmiştir. Mahkemeden haklarında tutuklama kararı alınan öğrencilerden Halil Çelimli, Coşkun Eroğlu, Seçkin İnceefe, İbrahim Seven, Kasım Çelik, Yusuf Aslan, İrfan Uçar, Tuncay Çelen ve Mustafa Akgül sol eğilimli olarak tanınmaktadır. İlk anda Seçkin İnceefe ve Tuncay Çelen tutuklanmış, öteki öğrenciler üniversite dışına çıkmadıkları için polis tarafından yakalanamamıştır.

Ancak olayın meydana gelmesinde büyük rol oynadığı anlaşılan Rektör Kemal Kurdaş, ODTÜ'deki sosyalist hareketi söndürmek için Disiplin Kurulu'nu toplayıp koltuğunun altına polisin sıkıştırdığı bir albümle öğrenci avına çıkmış, olaydan çok önce isimleri bilinen 19 öğrenciyi disiplin kuruluna vermiştir.

Öğrencilerden bir kısmı disiplin kurulu önünde ifade vermeyi reddetmiş, verenler ise aşağı yukarı şunları söylemişlerdir:

«Üniversitemizin temel unsuru ve gerçek ev sahibi, öğrencilerdir. Bilindiği gibi biz öğrenciler, Amerikalı Bay Komer'in Türkiye'ye büyükelçi olarak gönderilmesini diplomatik nezaket kaidelerine aykırı bulduğumuz için gelişinde protesto etmiştik.

Bay Komer, ev sahiplerinden olduğumuz üniversitemize Bay Kurdaş tarafından muvazaalı bir şekilde yemeğe çağırılmıştır.

Bay Komer, kendisini protesto etmiş insanların yuvasına geliyor. Bunu yaparken bir misafirin göstermesi gerekli saygıdan uzak davranışlar gösteriyor. Bir tatil gününü seçmiyor. Gerçek ev sahibi olmayan Bay

ANT'IN 5 ARALIK 1967 TARİHLİ KUPÜRÜ
— Üç hilal'li tehlikeyi o zaman haber vermiştik —

Türkeş'in Komando Kampında olup bitenler!

ANT'IN 3 EYLÜL 1968 TARİHLİ KUPÜRÜ
— Komando kamplarındaki hazırlığı açıklıyorduk —

CEMAL TURAL
— Terör Kanunu istiyor —

Komer'in müsteşarının küstahlığı

Birleşik Amerika'nın Ankara'daki Basın ve Kültür İşleri Müsteşarı Robert A. Lincoln, ANT'a 13.12.1968 tarihli bir yazı göndermiştir.

Yazıda, dergimizin 10 Aralık 1968 tarihli sayısında Büyükelçi Komer'in itimatnamesini takdim etmek üzere Çankaya Köşkü'ne gidişi hakkında verdiğimiz haberin yanlışlığı ileri sürülerek aynen şöyle denilmektedir:

«Büyükelçiye refakat eden resmi gruba dahil bir üye olarak hadiseleri takip etmek fırsatını buldum. Gazeteciliğin doğru haber verme hassasiyeti bakımından gelecek nüshanızda bu düzeltmeyi neşretmeğe sizi davet ediyorum.»

Mektupta daha sonra, Çankaya yolunda olağanüstü güvenlik tedbirleri alınmadığı, merasimin gayet normal geçtiği ileri sürülmektedir.

CIA'dan icazetli Amerikan Büyükelçisi Komer'in Basın ve Kültür İşleri Müsteşarı Bay Robert A. Lincoln'e her şeyden önce şunu hatırlatmak isteriz:

ANT Dergisi, gazeteciliğin doğru haber verme hassasiyetini Bay Lincoln'den çok daha iyi takdir edecek durumdadır ve bir Amerikalıdan gazetecilik dersi almağa ihtiyacı yoktur.

İkinci olarak, Bay Lincoln'ün misafir bulunduğu bir ülkede o ülkenin bir gazetecisini «düzeltme neşretmeğe davet etmesi» küstahlığın en büyüğüdür; Bay Lincoln Ant Dergisi'nden ancak ve ancak ricada bulunabilir.

Çankaya yolunda olağanüstü güvenlik tedbirleri alınıp alınmadığını ise ANT istihbarat servisi, en az Bay Lincoln kadar bilebilecek durumdadır.

Gittiği her yerde «istenmeyen adam» muamelesi gören Bay Komer ve müsteşarları, gazetelere düzeltme göndermeden önce, kendi çarpık zihniyetlerini düzeltmelidirler.

AMERİKAN ELÇİSİNİN OTOMOBİLİ YANIYOR
— Vietnam'daki milliyetçileri de böyle yakıyorlar —

CIA ajanı Komer Vietnam'daki kirli oyunlarını Türkiye'de de oynamağa başladı.

Sosyalist öğrencilere komplo hazırlayan ODTÜ Rektörü Kemal Kurdaş

Kemal Kurdaş'ı büyük bir gösteriş içinde ziyarete kalkışıyor. İstenmeyen zoraki bir davetli gittiği yerde elbette hoşnutsuzluk yaratacaktır. Zaten bu olay 30 Ağustos'ta Amerikan 6. Filosu'nun başlattığı bir zorlama davetler olayının sadece bir halkasıdır.

Gerçekte otomobilin yakılması, ODTÜ kamu vicdanının, yani tüm öğrencilerimizin istenmeyen zoraki davetlere karşı bir protesto hareketidir. Bu vicdanın bir parçası olarak, hiçbir kişisel suçum olmadığı halde, olayın bana yükleyeceği sorumluluğa katıldığımın bilinmesini rica ederim.»

Başta Amerikan Büyükelçiliği olmak üzere resmi makamlar ve sağcı, hattâ ortacı basın üniversite gençlerini suçlarken devrimci öğrenci örgütleri de yayınladıkları çeşitli bildirilerde olayın tertip yönü üzerinde durarak ODTÜ'lü kardeşlerini desteklediklerini açıklamışlardır. Mesela SBF Öğrenci Derneği yayınladığı bildiride aynen şöyle demiştir: **«Bir ay kadar önce yüzlerce Ortadoğu'lu kardeşimiz bu caniyi hava alanında protesto ederlerken herhalde kendi okullarına geldiğinde çiçekle karşılayamazlardı. Kardeşlerimiz, bu halk düşmanına en iyi cevabı vermişlerdir. Emperyalistler burasının Amerika olmadığını artık anlamalıdırlar. Komer, Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne gelseydi, aynı tepkiyi bizden mutlaka görürdü.»**

Komer'in makam otomobilin yakılması olayının yarattığı heyecan yatıştıktan sonra her akıl ve izan sahibi kişi, zihninde çöreklenen şu soruya cevap aramağa başlamıştır:

«Resmi açıklamalara göre, Komer'in ODTÜ'ni ziyaret edeceği ne Kurdaş, ne de Komer tarafından hiçbir yere duyurulmamıştır. Komer, Türkiye'ye gelişinde kendisini protesto eden öğrencilerin üniversitesine hangi amaçla elini kolunu sallayarak gitmiştir? Yoksa Komer önceden tasarlanan bir planı mı uygulamıştır?»

Bunun cevabı tek kelimedir:

«Evet!»

Kendisini protesto **etmek** için hava alanlarına giden, bil**diriler yayınlayan ve yüzüne** tükürmek için fırsat arayan öğrencilerin üniversitesine eski CIA ajanının gidebilmesi için ya ahmak olması yada bir hesabın içinde bulunması gerekir. Komer'in ahmak olmadığı, Vietnam'da pasifikasyon gibi çok önemli bir işi yıllarca yönetmesinden bellidir. Ahmak olmadığına göre, Komer bir tertip içindedir.

Komer'in Kurdaş'ı ziyaret tarihinin çok ince hesaplara dayandığı, olaylar yatışıp duruldüktan sonra daha kesin şekilde anlaşılmıştır. Bir yandan terör kanunlarının bir an önce çıkartılması için iktidara baskılar yapan Tural Anadolu'da teftişlerde bulunurken, öte yandan CKMP komandoları fakülteleri basmış, büyük olaylar birbirini kovalamış, bütün bunların üzerine Komer kalkıp elini arı kovanına sokmuştur.

Bundan sonra faşizm ortamına doğru zincirleme gelişmeler beklenmelidir.

Zira Rektör Kemal Kurdaş, otomobil yakmakla suçlandırılan ODTÜ öğrencilerini polisle karşı karşıya getirmek, öğrencileri polise teslim etmek için üniversiteyi bir ay süre ile tatil ettirmiştir. Öğrenciler ise, kardeşlerini harcatmamak için kararlıdırlar... Nitekim, iki öğrencinin yaptığı müracaat üzerine Danıştay ODTÜ'nin kapatılmasını usulsüz bularak Akademik Kurul'un kararını bozmuş ve üniversiteyi açmıştır.

Öğrencilerle polisi karşı karşıya getirmek üzere ODTÜ'nin tatil edildiğinin açıklandığı TRT haber bülteninde, **«Anayasa Nizamını Koruma Kanun Tasarısı»** adı altındaki terör tasarısını meclise sevkedildiğinin de bildirilmesi, oyunu gümışığına çıkartmaktadır.

İşte kalpaklı ve üç hilalli CKMP komandoları da, terör kanunlarının çıkartılması için gerekli ortamı hazırlamak üzere seferber edilmişlerdir. Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde devrimci öğrencileri tahrik ettikten sonra cennetten çıkma bir sopa yiyen komandoların lideri Yılmaz Yalçıner, morarmış göz kapaklarını kırpıştırıp eliyle yüzündeki patlakları ovarak küçücük hastane odasında oyunun kendilerine düşen bölümünü açıklamıştır:

«Bir kaç gün önce yaptığım basın toplantısında lafı bırakmalarını ve fiili harekete geçmelerini söylemiştim. Onlar fiili harekete geçmişlerdir. Artık bu iş, Türkiye'nin kurtuluşuna kadar gider. Davamızı sonuna kadar devam ettireceğiz.»

Ve bu konuşmanın hemen ardından İstanbul'da da CKMP komandoları Orman Fakültesi Yurdunu basmışlardır. Yurt baskını devrimci öğrencilerin okul dışında bulunduğu bir sıradan Orman Fakültesi dışından getirilen komandolar tarafından yapılmıştır. Baskın sırasında **«Orman kanun tasarısı hazır, istiyen alsın»** sloganını anons ederek hücuma geçen komandolar o sırada okulda bulunan on kadar devrimci öğrenciye saldırmışlardır. Bunlardan ikisinin hastaneye kaldırılmasına sebep olan olay sonunda belediye hudutları dışında bulunan okul jandarmalar tarafından sarılmıştır. Bu şekilde yeni çatışmalar engellenmişse de okul içerisinde sopalı - silahlı gösteriler yapan çoğu Orman Fakültesi öğrencisi olmıyan komandolar okuldan çıkarılmamıştır.

Bu zorbalıklar sürüp giderken CKMP Lideri Türkeş, komandolara sahip çıktığını açıklayarak **«sola karşı mücadele»** adı altında faşizme dört dörtlük yatırım yapmıştır.

Komer'i ile, Demirel'i ile, Türkeş'i ile, **«muktedir»**leriyle, komandolarıyla kazadımı ilerleyen faşizmin ayak sesleri artık adamakıllı yakından duyulmağa başlamıştır.

Türkiye hızla, bir dönüm noktasına yaklaşmaktadır.

Tekzip

Sosyalizm Adına İftira. T.İ.P üyesi olduğu için savunmaya kalktığınız Oya Sencer'in tezi bilmediğini bilmeyecek kadar tipik bir cehalet örneğidir. Sosyalist geçinen bir derginin bu tezi savunması ülkemizde bu kavramın nasıl korkunç ellerde sömürüldüğünün en güzel delilidir. Birbirine Amerikan, Rus ajanı diye çamur atan bir siyasi örgütün organından başka ne beklenebilir.

Benim ne imzasız yazıya ve ne de, ne kadar ağır olursa olsun, yayın yolu ile yapılan hücumlara kanuni yoldan cevap vermek adetimdir. Fakat sosyalismi ne türden insanların bayrak ettiğini teşhir etmek için, ilk defaya mahsus, bu alışkanlığımı bozuyorum.

Şimdi derginizin iftira serisini madde madde cevaplayacağım.

1 - Oya Sencer'in tezi hiç bir bilimsel gerekçeye dayanmadan reddedildi diyorsunuz. Halk efkarı önünde bir derginin gerçekleri bozarak bu kadar pervasız yalan söylediği ne görülmüş ve ne de duyulmuştur.

Şu açıkça bilinmelidir ki, adayın tezi 1968 ders yılı içinde iki defa reddedilmiştir. Gerek birinci defasında ve gerekse ikincisinde, derginiz tarafından yetkili olarak gösterilen raportörler Profesörler meclisinde tezi tek kelime ile savunamamışlardır. Ayrıca aday, birinci red kararından sonra, tezinin geçmesi için militan kuvvetlere çok güvendiğinden olacak gerekli düzeltmeleri yapmaya tenezzül etmemiştir. Bu bilimsel yetersizliğin yükü, tezin raportörlüğünden çekilmiş ve Londra'ya gitmiş olmama rağmen, aday ve hocası tarafından çirkin kulislerle bana yöneltilmiştir. Ben tezin ikinci reddi sırasında mecliste idim. Bir yalan da tezin iki pekiyi aldığıdır, oysa ikinci raportörün raporu da menfidir.

Çeşitli beyanatlarında Profesörler meclisini bilim dışı olmakla suçlayan, hakaret eden aday ve hocası, öğrencileri parti militanı gibi kullanmak istemişlerdir. Hatta Haziran boykotları sırasında sırf bu doktora meselesi için adı geçenler tarafından öğrencilerin devamlı telkine tabi tutuldukları rivayetleri, son müessif olayla kanıtlanmıştır.

2 — Profesörler meclisini kışkırttığımı iddia eden zat bu iftirasını hem mahkemede ve hem de halk efkarı önünde ispatlamak ozrundadır. Size düşen vazife ise namzedin tezini derginiz ya da partiniz adına hemen yayınlamaktır. Bu yayından sonra eminimki sosyalism adını ebediyen ağzınıza alamıyacaksınız.

Edebiyat Fakültesi ancak partiniz gençlik kollarına yaraşan böyle bilim dışı bir tezi kabul edecek kadar zıvanadan çıkmış değildir. Ve her şeyden önce tez, kaynaklarının eksikliği, yorumlarının yanlışlığı bir yana, bizzat bilimsel sosyalisme aykırıdır. Bu tezi azgın bir parti militanının dışında hiç bir aklı başında sosyalistin savunacağına inanmıyorum.

3 — Bir başka yalanda Kösemihâl'in adayın istifası hakkında tertiplediği mizansendir, «Öğrenciler değerli öğretim üyelerini korumak için bilinçli mücadeleye girmişlerdir.» demektedir. Bu sözler bir taraftan yukarıdaki tertip kanaatini doğrulamakta öte yandan, sadece doktora öğrencisi olan ve ancak asistan olmak bakımından diğerlerinden ayrılan namzede, özel bir paye vermektedir. Namzedin eşi de daha doktorasını yapmadan önce öğretim üyesi ünvanını kullanmaya cüret etmiş ve basında alay konusu olmuştu.

4 — Ne protestocular ve ne de işgalciler Sosyoloji öğrencisidirler. Bunlar, üyeniz namzet tarafından ayartılmış iyi niyetli gençlerdir ve çoğu F.K.F üyesidirler. Aslında asistanının doktora tezini bağlı olduğu Fakültede savunması gereken Kösemihâl, öyle anlıyoruz ki F.K.F. de sansasyon profesörü olmayı tercih etmiştir. Tanrı kendisini ve asistanını partinize bağışlasın.

5 — Bilim hırsızlığım hakkındaki iddaya gelince, şimdilik şu kadarını söyliyeyim, ben Sorokin'in eserini çevirip altına imzamı koyacak ahmaklardan değilim.

Bilimsel hırsızlığımla ilgili delilleri neşrinizi bekliyorum. Size bu konu da zengin kaynaklar da gösterebilirim.

6 — Profesörler Meclisi'nde oylamaya katılan 57 öğretim üyesinden 37 aleyhte 20 leyhte oy vardır. Müspet oy verenlerden hiçbiri, yapmak zorunda olduğum eleştiriye, Kösemihâl de dahil, tek kelime ile cevap veremediler.

Dışarıdan öğrenci toplayan, birgün önceden davet çıkaran ve yetkisi olmadan veda dersi tertipleyen, rektörlüğün basılmasına yol açan, kaba kuvvetle bilimsel ünvan almak istiyen bir kızın tezine ilerici gerekçesi ile oy verenler ya sizin takımındandır ya da şimdi çok üzgündürler.

Benim bilimsel olmayan konuşmama gelince hazırlanan tertibi hissettiğim için konuşmamı meclise ve dekanlığa yazılı olarak sunmuştum. Asistan güveniyorsa tezini hemen bastırsın ben de size eleştirimi vereyim, bu konuda her türlü tartışmaya, açık oturuma hazırım.

7 — Partinizin antiemperyalist ve Amerikan düşmanı üyesi Sencer Fransa'ya gideceğini ilan ediyor. Bu işten yakasını sıyırabilirse asıl gitmek istediği yer Amerika'dır. Resmi vesika isterseniz hemen göndereyim.

Dr. Cahit TANYOL
Sosyoloji Profesörü

ANT'IN NOTU: Basın Kanunu tekziplere aynı sayıda cevap vermeyi suç saydığımdan Bay Cahit Tanyol'a layık olduğu cevap gelecek sayımızda verilecektir.

İsimlerini ve sermayelerini açıklıyoruz

İsviçre menşeli emme - basma vurgun şirketleri

TABLO II	
TÜRKİYE'YE YATIRIM YAPAN İSVİÇRE MENŞELİ FİRMALAR	
Fir:ğının adı	Sermayesi
Migros Türk T.A.Ş.	3.500.000.—
Vander Ciba	3.133.787.—
Ş.Ş. Nakış İplikleri Fabrikası T.A.O.	2.157.248.—
Sandoz S.A. Kimyovi Maddeler Fabrikası	7,961.440.—
Oerlikon Kaynak Elektrotları	200.000.—
Metalum Ltd. Ort.	510.000.—
Metalock San, Ve Tic, Ltd, Şti,	78.400.—
Roche Müstahzarları	2.058.170.—
Türk Pirelli Lastikleri A.Ş.	67.070.000.—
Chrysler Sanayi A.Ş.	89.424.000.—
Eternit Sanayi A.Ş.	18.000.000.—
Turtel Turistik Tesisler A.Ş.	2.481.438.—
Sandoz Kimya Sanayi Ltd, Şti,	3.340.000.—
Arco İlaç ve Kimya Sanayi ve Ticaret A.Ş.	1.350.000.—
Cedrro Sanayi ve Ticaret A.Ş.	1.530.000.—
Tat Konserve Sanayi A.Ş.	600.000.—
TOPLAM	203.394.488.—

Yabancı sermaye ile işbirliği halindeki yerli sömürücülerin Türkiye'yi nasıl sömürdüklerine dair yeni gerçekler geçen hafta Cumhuriyet ve Ulus gazetelerinde yayınlanan Hilmi Özgen'in bir yazısıyla açıklanmıştır.

Bu sömürü mekanizmasının nasıl işlediğine dair açıklamayı Cumhuriyet'te İlhan Selçuk çok basit şekilde şöyle özetlemiştir:

«İsviçre'ye para kaçıran yerli işadamlarımızın gerçekten marifet sahibi olduklarını gösteren bu düzenin çarkları şöyle işlemektedir: Yerli işadamı, Türkiye'de kolayca vurduğu büyük paraları İsviçre'ye kaçırmaktadır.

— Ne olur ne olmaz, bakarsınız yarın öbürgün memlekette milliyetçi hareket hızlanır, hesap sorulur, durum bozulur... kaygılarının yanısıra dışarıda para bulunması en akla gelmiyen ticari dümenleri ayarlamak bakımından yararlı ve gereklidir. Nitekim Türkiye'de Mr. Randall'ın yabancı sermaye kanununa göre yatırım yapan yabancı ülkeler sırasında Amerika'dan sonra İsviçre ikinci sırayı tutmaktadır.

Oysa Özgen'in açıklamalarına göre, İsviçre'nin Türkiye dışında hiçbir yabancı ülkeye doğrudan doruya yatırımı yoktur.

Hilmi Özgen bu işi merak edip kurcalamıştır. Acaba dünyanın hiçbir ülkesine doğrudan doğruya yatırım yapmayan İsviçre'den Türkiye'ye akan yabancı sermayenin anlamı nedir?

Bu işin sebebi hikmeti gene Türk işadamlarının harikulâde zekâlarından doğma bulunmaktadır. Türkiye'de kazanılıp İsviçre'ye kaçırılan paralar İsviçre'den Türkiyeye yabancı sermaye gibi yatırılmakta, ve Mr. Randall Kanunu teminatında işletilerek «tatlı kâr» lar yeniden İsviçreye transfer edilmektedir. Memleket sahipsiz olduğundan beynelmilel kapitalizmin gangsterleriyle birlikte işletilen bu emme - basma tulumbaya kırmızı ışık yakan yoktur. Esasta Türkiye'ye Mr. Randall Kanunu'na göre yatırılan ve İsviçre kökenli görülen sermaye İsviçre'li değildir. Türkiye'den İsviçre'ye kaçırılan paraların yeniden Türkiyeye yabancı sermaye olarak yatırılmasına aracı kumpanyaların çoğu İsviçrede yerleşmiş ama İsviçre'ye yabancı firma veya kollarıdır.»

TABLO I

Yabancı sermayenin Türkiye'den transfer ettiği paralar

Yıllar	Kâr TL.	Gayrımaddi Hak TL.	Yekûn TL.
1953	24.161	10.000	34.161
1954	495.315	31.776	527.091
1955	805.256	98.882	904.238
1956	1.883.967	125.276	2.009.243
1957	3.704.790	418.950	4.123.740
1958	6.269.545	718.526	6.988.071
1959	8.540.780	885.022	9.425.802
1960	15.810.285	1.519.113	17.329.398
1961	12.426.003	1.104.085	13.530.088
1962	13.366.545	1.342.216	14.708.761
1963	16.085.669	1.753.278	17,838.947
1964	15.182.000	3.979.208	19.161.208
1965	32.557.000	2.107.170	34.664.177
1966	47.248.598	9.234.914	56.483.512
1967	78.920.635	2.750.670	81.675.305
1968 (On ay)	54.300.747	12.442.718	66.743.466
Yekûn	307,625.396	38.521.804	346.147.200

Ancak, Sayın Hilmi Özgen'in bu konuda yaptığı açıklamaların bazı çok önemli bölümleri, her ne hikmetse, söz konusu gazeteler tarafından yayınlanmamıştır.

Vurgunun büyüklüğünü anlayabilmek için Yabancı Sermaye Kanunu'ndan yararlanan şirketlerin 15 yıllık 1953 - 1968 döneminde getirdikleri 850 Milyon Lira'lık sermayeye karşı dışarıya **«yabancı sermaye kârı»** ve **«gayrimaddi patent hakkı»** olarak kaç Türk Lirası çıkardıklarını da görmek gerekecektir. (Tablo I)

Tablo'da da görüldüğü gibi, 15 yıl içerisinde yurdumuza gelen 850 milyon liralık yabancı sermayenin 346 milyon lirası, yani yüzde 40'ı kâr transferi olarak tekrar yurt dışına çıkartılmıştır. Çizelgedeki rakamlara göre, 1964 yılından itibaren kâr transferleri birdenbire yükselerek yılda 15 milyon liradan 78 milyon liraya çıkmıştır. Keza, gayrimaddi haklar olarak yurt dışına transfer edilen patent ve Royalty karşılıkları da son dört yıl içerisinde 2 milyon liradan 12 milyon liraya çıkmış olup bu yatırımlarla kurulan sınai müesseselerin üretim miktarları gittikçe yükselmekte olduğundan, önümüzdeki yıllarda kâr ve gayrimaddi haklar karşılığı olarak yurt dışına çıkarılacak paralar yılda 100 milyon liradan aşağı olmayacaktır.

Bu büyük vurgunda İsviçre menşeli olarak görünen, aslında Türk parasıyla emme - basma tulumba gibi çalışan yabancı firmaların payı nedir? Hilmi Özgen'in açıklamasına göre 1965 yılında İsviçre menşeli yabancı firmaların yatırım hissesi 120 milyon lira, yani yüzde 17,7'dir. Ancak İsviçre menşeli yabancı sermaye son yıllarda hızla artmış ve 1968 yılı sonlarında 203 milyon liraya yükselmiştir.

Peki, emme - basma tulumba metoduyla. Türkiye'de kazanılıp İsviçre'ye götürülen paraları tekrar Türkiye'ye yabancı sermaye şeklinde getirip uluslararası kapitalizmin ve kompradorların Türk halkının sırtından katmerli kâr elde etmelerini sağlayan şu İsviçre menşeli firmalar hangileridir?

İşte, bu katmerli vurgun firmalarının isimleri gazetelerde bir türlü açıklanamamaktadır. Zira bu firmalar, her gün verdikleri çarşaf gibi ilanlarla günlük basının velinimeti durumundadırlar.

Meselenin tam açıklığa kavuşması ve Türk halkının bu emme - basma vurgun mekanizmasına ismi karışan firmaları iyice tanıması için yine Hilmi Özgen'in düzenlediği tabloyu aynen yayınlıyoruz. (Tablo II.)

Yatırım miktarları ile firma adları tabloda gösterilen yabancı sermaye şirketlerinden bazıları İtalyan ve Amerikan asıllı oldukları halde Türkiye'de her nedense İsviçre kanalıyla yatırım yapmayı tercih etmişler ve paraları çok verimli sanayi alanlarına plase etmişlerdir.

Bu açıklamalar karşısında sorumlu mercilerin konu üzerinde önemle durarak İsviçre yoluyla gelen yabancı sermaye dosyalarını ciddi bir teftişe tabi tutması ve şüpheli görülen işlemler hakkında dış istihbarat kaynaklarından da bilgiler alarak meseleyi açıklığa kavuşturması şarttır. Tabii. yabancı sermayesiyle, kompradoruyla egemen olan sınıflar izin verirse...

Hayırsız olsun

Geçende sözü edilirken duydum, İstanbul'da bir hayırsever dernek varmış, kimsesiz ve yoksul ve sahipsiz çocukları kollamayı, arayıp bulmayı, yetiştirip adam edip el yüzüne çıkarmayı kendine iş edinmiş. Adını da dedilerdi ya, unuttum. Kurucuları, yürütücüleri, bağış alıcıları, bağış vericileri, çalışıcıları hep sosyete beyleri, sosyete hâtunları dediler. Nerden esmişse akıllarına sahipsiz çocuklara sahip çıkmak (para ve vakit elde bol oldukça hayıra yatırımda kâr ola demişlerdir, ola ki), anlaşılan işlerini iyi görüyorlar. Faaliyetleri yaygın ve çeşitli. Zelzelenin hemen ardından Varto'ya uçup orda rastgeldikleri öksüz biçarelerden gözünü kaşını beğendiklerini aralarında pay edip İstanbul'a aparıp orda bir iki hafta, «Geydirdim kuşandırdım!» diye eşe dosta gösterip sonra bir okula kapatmaktan tutun da, geliri çocukların hayrına türlü çeşitli eğlenceli çaylar, defileler, toplantılar, şölenler ayarlamaya kadar her birşeyi yapıyorlar. Üyelerinin hepsi, alıcı kuş misâli, tuttuğunu götürür bir dernek bu. Zavallı öksüz bebecikler ellerine düşmeye! Ondan sonra artık onları yatıran yediren onlar, oturtan kaldıran onlar, geydiren donatan, gönderen getiren, everen boşatan hep onlar. Çocuklardan biri de aklı erdiğinde çıkıp, bu kadar sahipliliğe baş kaldırıp, «Medet! Ben gidiyorum,» demesin, tamam, ossaat boşlarlarmış, hayırsız hânesine yazarlarmış adını. Tabii ya! Sahipsizdin, sahip buldun, ne tepersin?

Zenginin hayırsevenini ben oldum olası hiç sevmedim. Fakir fukaranın emeğini gasbedip rızkına düğüm atanların bir de tutup, haraç verir gibi, yoksul milletine lûtuf bağışlaması hayâsızlığın daniskası. Hele şu hayra eğlenmeleri yok mu, onu işte hiç anlamıyorum. Küstahlığın, hayınlığın bu denlisi nice bir günahtır ve de nasıl ve neyle yıkanır hiç bilemiyorum. Bu dediğim dernek, dediğim gibi, işte onu da yaparmış. Yılda iki üç kez bir araya gelir, hayırsever para babalarını toplar, eğlenir eğlendirirmiş, ki üç beş kuruş para toplayıp fakirin fukaranın ortada kalmış çoluğunu çocuğunu yaşata...

Geçende birşey daha öğrendim, hepsinin üstüne tüy dikti. Bir ara bunlara karışan, ama sonra işin içyüzünü anlayınca sıtkı sıyrılan bir muhterem hanımefendi söyledi, birgün bunların görevlilerinden bir eski tanışını görmeye gittiğinde ne görsün? Baş odaya bir Amerikalı bayla bir Amerikalı bayan kurulmuş oturmuyor mu? Üç beş sözden sonra anlaşılmış Amerikalılarla hayır işinde işbirliği yapıldığı. Hanım demiş ki orda görevli baya, «Ben tanırım bu Amerikalıları,» demiş, «bunlar İngiliz — Amerikan hıristiyanlığı yayıcısı VAYEMSA'nın (YMCA) adamları, ne işiniz var sizin bunlarla?» Herifçooğlu ne cevap verse beğenirsiniz? «Yani bunlar gitsin de Ruslar mı gelsin?» demez mi?

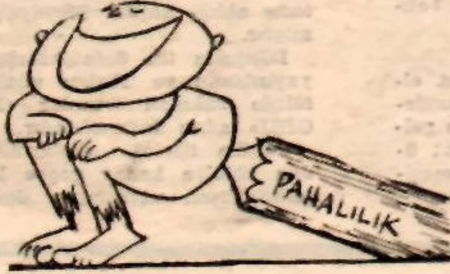
Biz bütün bu hayır işlerinin ardında bir başka hayırın yattığını, Anayasaya, sosyalizme, bağımsızlığa «Hayır!»; insanın insanı sömürmesine karşı çıkmaya «Hayır!»; insanoğlunun şer için varolduğu görüşüne karşı insanoğlunun hayır için varolduğu görüşünü egemen kılma yolunda savaşa «Hayır!»; aklın bilimin yoluna «Hayır!» yattığını hep söyler dururduk da kızarlardı bize. Herşeye siyaset karıştırıyorsunuz, buna da mı derlerdi, ve hayırsızlıkla suçlarlardı bizi. İşte şimdi kendi ağızlarıyla suçüstü yakalanan kendileridir. Sahipsiz çocuklara sahip çıkmaktan, «Rusya gelmesin için» Amerika'ya gel buyur etmeye giden yol ne de kısaymış, görüyoruz. Yalnız görmekle de kalmıyoruz.

T. AĞAOĞLU

Beraber gelenler beraber gidecekler...

Can YÜCEL

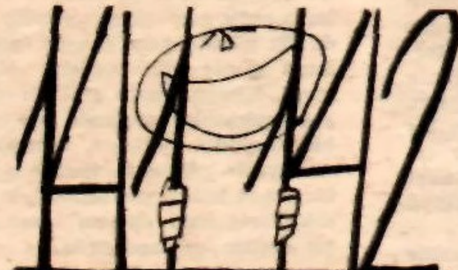
Ferruh Doğan

«Güler yüzlü sosyalizm!..»

İlk yazımı Malatya Kongresi'ndeki muhalefete değinerek bitirmiş ve bu muhalefetin, kalın çizgileriyle, partiyi **açılma ve toparlanma dengesi** diye tanımladığımız ana yuvasından oynatıp bir kitle partisi niteliğine bürümeğe doğru merkez yürütmede beliren eğilime karşı doğduğuna parmak basmıştım. **Anayasa** - öncesi sosyalist eylem alışkanlıklarına bağlı kalan çevrelerin dışardan etkisi bu hareketi **bazı ölçüsüzlüklere** sürüklemiş olmakla birlikte, **sözü** - geçen muhalefetin toptan yıkıcı, bölücü **ve olumsuz olarak** damgalandırılması hatâlıydı. Genel Merkezin partiyi Anayasa sınırları içinde yürütme konusundaki hassaşiyeti ve sosyalizmi meşrulaştırma yolundaki çabalarını da parti-içi demokrasiyi gayri - meşrulaştıracak kadar ağırıya sürüklemesi, hem bu muhalefeti dışarıya, dolayısiyle hırçınlığa itmesi bakımından, hem de örgütü hatâlarını eleştirme, düzeltme olanaklarından yoksun kıldığı için alabildiğine zararlı oldu. **72 sorulu Demokrasi, Demokratik Posta Merkeziyetçiliği** ve partinin nerdeyse siyasâl bir **İhracat Firması** haline gelişi hep böyle başladı. **Parti ayakta kalsın da, isterse tek ayak üstüne dursun!** eğilimi böyle baş verdi ve bu eğilimin zoruyladır ki, yeni muhaliflerin yetişebileceği kaygısı ağır bastığı için, ideolocik eğitime boş verildi. Sonunda parti tek ayak üstünde kaldı, aşağı yukarı militansız kaldı. Taban durmadan genişliyor, özellikle köylerde tekerin çevresi büyüyor, ama çevreyi tekerin yuvasına, Genel Merkeze bağlıyacak çubuklar yeteri sağlamlıkta ve sayıda olmadığı için tekerin dönüş hızı arttırılamıyordu, yolda kırılır diye korkuluyordu.

Büyük kentlerde ise yan kuruluşlara, özellikle gençlik örgütlerine karşı bu yüzden duyulan ürküntü, kimi yerde tam bir kayıtsızlığa, kimi yerde de giriştikleri eylemleri dizginleme çabalarına yol açıyordu. TİP, geçici bir takım siyasal ittifaklara girme zorundaydı, ama örgütün bütün yayılma belirtilerine rağmen, iç bünyesindeki çelimsizliğini **bilen** yöneticiler, böyle ittifakların içinde kaybolup gitme tehlikesini görerek uzak duruyorlar, dolayısiyle de partinin siyasal yelpazedeki tecrid edilme süreci hızlanıyordu. Bu yalnızlık ve strateji alaca - karanlığında kendi kendimizi yüreklendirmek için tek bir çare vardı, o da, ıslık çalma demiyeyim, yüksek sesle türkü söylemek, yani yankı gücü geniş bellenen sloganlar ortaya atmaktı. Giderek kendi sesimizi sevmeğe başladık, ve **Gümüş dere durmaz akar,** diye bağırdıkça, gümüş derenin gürül gürül aktığına inanır olduk. Bu arada TİP'in önerdiği sosyalizmin **demokratik ve bağımsız** niteliği üzerinde ısrarla duruluşu; Türkiye'de bürokrasinin tarihsel yeri ve işlevini doğru çözümleyerek, kuram planında anti - emperyalist mücadeleyi **sınıf** mücadelesi temeline oturtma yönündeki çabalar madalyonun olumlu yüzüydü. Ama bu doğru çözümlemelerin bile, bazı sorumlu ağızlarda partiyi bir **populist** parti haline dönüştürme özlemini yansıttığı anlar oldu. İlk yazımda da söylediğim gibi, halkın kafasına zorla sokulmuş önyargıları gidermek, halkta sosyalizme karşı yaradılmış direnci kırmak için bir takım yollar, çareler denenir, hattâ ödünler verilebilirdi, ama bu ödünlerin verilmesi, örgüt içinde bilimsel sosyalizme bağlı öğelerin yoğunluğuyla oranlı olmalıydı. Yoksa gitgide ağır basan yayılma eğilimi, yöneticilerin bilimsel sosyalizme bağlılıkları ne kadar içten olursa olsun, genel dengedeki kayma yüzünden partiyi **sağ** bayırdan aşağı sürükler **ve** bu gidişi bir noktadan sonra tutulmaz hale getirebilirdi.

Bakiye kanunun çıkışı, çeşitli yollardan tehlikesi perdelenen bu süreci bir dönemece getirdi, dayadı, ve partiyi kesin bir seçme zoruyla karşı karşıya bıraktı. Genel Merkezin tek yanlı yayılma politikasında baş köşeyi tutan Parlâmento başarısı umudu böylece ağır bir darbe yemiş oluyordu. Yöneticiler arasından patlak veren muhalefetin bir meclis-i mebusan muhalefeti oluşunda bunun etkisi büyüktü. Bakiye Kanunu çıkınca, o zamana dek aralarından su sızmıyan yöneticiler arasındaki birlikten bâki kalan şey de bir hoş sedâ oldu. Bu durumda ilk şık şuydu:

Sayın Aybar'ın önerdiği gibi, tek yanlı yayılma süreci büsbütün hızlandırılacak, halka sosyalizmi hoş göstermek için verilecek ödünlerin dozu arttırılacak; emekçi yığınlarına aşılanmasında güçlük çekilen sınıf mücadelesi platformu yerine, verimi daha kolay devşirilecek olan üst - yapı sorunlarına olanca ağırlık verilecekti. Yalnış anlaşılmasın, bu sözlerimle genel strateji içinde üst - yapı sorunlarının önümini yadsıyorum sanılmasın! Ama unutulmamalı ki, hele etnik sorunlarda propagandalarımızın etkin olması, herşeyden önce TİP'in bilimsel sosyalist yapısının değişmezliğine, sarsılmazlığına o etnik gurupları inandırmamıza bağlıdır. Çünki bu guruplar ancak temelli bir düzen değişmesi sonucunda alınyazılarının değişeceğini pekalâ bilmektedirler. Yani yayılma sürecinin etkinliği toparlanma sürecinin sağlamlığını, militan çekirdeğinin tutarlılığına bağlıdır. Öte yandan bu çekirdeğin büyümesi de, ölçülü bir oranda olmak üzere, yayılma sürecini gerektirmektedir. Sayın Aybar'ın hatâsı, yayılma sürecini hızlandırma kararını açıkladığı anda, onunla eşzamanlı olarak hızlandırılması gereken toparlanma sürecine aynı önemi vermemesindeydi.

Genel Başkanın karşısına dikilen eski dostlarının hatâsı ise, ta baştan beri tek yanlılığında sorumluluğunu paylaştıkları yayılma sürecini birden ve toptan yadsımaları olmuştur. Yanlış olan yayılma süreci değil, bu sürecin tek yanlı oluşu, yani örgütlenme, militan yetiştirme sürecinden kopuk olarak götürülüşüdür. Oysa bunun vebali, sade Sayın Aybar'ın değil, bütün yöneticilerindir. Sayın Aren olağanüstü kongredeki konuşmasında, en yüksek kademelerde görev almış olmasına rağmen, partinin en önemli işi olduğunu teslim ettiği örgütleşmeği şahsen ihmal ettiğini itiraf etti ve bunu bir **özeleştiri** olarak kabulümüzü istedi. Ama bu bir özeleştiriden çok, bir **özgeçiştiriydi,** suçunu geçiştirmeydi. Çünki partinin en önemli işini başlamış olan ilk kademedeki bir yönetici bu itirafının yanısıra bu işin ehli olmadığını da açıklamalıydı. Bu hatâlar silsilesi içinde bu ihmale de gözyumabilir, ve **geç olmuş, ama sonunda aklı başına gelmiş,** diye hoşgörürlükle karşılayabilirdik. Ama Sayın Aren ve arkadaşlarının dâvayı **Ya biz, ya Aybar!** halinde ortaya koymaları haksız olduğu kadar, kurtarmak iddiasında oldukları TİP'in varlığını tehlikeye atan bir davranıştı. Üst üste yapılan kongrelerde partinin en az yarı gücünü ardından sürüklediği belli olan Sayın Aybar'ı safdışı etmek, onunla birlikte örgütün bir kanadını da koparıp atmak demek olacaktı. Bu kanat koptuğunda da yerine geçecek olan Aren gurubu, hem geçmişi, hem de bilinen mülâyemet ölçüleriyle, tabandan gelen **sol** muhalefeti uzun süre toparlıyamıyacakları için TİP sınırlı bir aydın kadrosunun eli altında İkinci bir Sosyalist Kültür Derneği haline dönüşecekti. Nitekim olağanüstü kongrede Tüzük değişikliği önerilerine, hele 53 üncü madde değişikliğine karşı Aren gurubunun kaypak tutumu bu yöndeki kuşkuları destekler nitelikteydi. Aybar'ın mutlak çoğunlukla başarıya erdiğinde yalnız bırakılması ise, sağa kayışı hızlandıracak, ve partiyi büsbütün çıkmaza sokacaktı. Aren gurubunun Sayın Aybar'ı sağa iterek, kendileri sola en ufak bir oynama göstermedikleri halde, sola kayımış gözükmeleri karşısında, bizim tepkimiz, **Mülayimler sert olunca, bakalım ne olacaklar?** demekten ibaret kalacaktı. Oysa Aren gurubuna düşen görev, silmece kantar reddiyeler, Takrir-i Şukut'lar sunma değil, tabandan bütün kösteklemelere rağmen yetişmekte olan sol kadronun sorumluluğu yüklenecek güce erişmesine dek sürmek üzere bir meşru muhalefet kurmaktı. Karşı kuvvetlerin günden güne sertleşmesi, faşist kolpalarına sapması, ekonomik bunalım, bunların yanısıra Marksist yayınlar tabanda, yöneticilerin bütün isteksizliğine rağmen, bir sol uyanmaya elvermiştir. Bu sol uyanış bütün ağırlığını duyuracak hazırlığını tekmillemeden partiyi **Ya biz, ya Aybar** bölüntüsüne zorlamak, örgütü kimbilir hangi yıkıma sürükleyecek bir hava boşluğu yaratmak olacaktı.

Ne var ki, olağanüstü kongrede delegeler bir **Solduyu** örneği göstererek, dengeli bir Yönetim Kurulu kurdular ve eski yöneticileri tüzük hükümleriyle bağlıyarak karşı karşıya bıraktılar. Hem Sayın Aybar, hem Sayın Aren gurubuna bundan sonra düşen iş, bu **yayılma ve toparlanma** dengesini yeniden kurmak üzere birlikte çalışmaktır. Sayın Altan biraderimiz de eski locasına döneceğine göre, bunun için bir engel de kalmıyor. Ama tabanın kendilerinden beklediği bu sosyalistçe olgunluğu gösteremezlerse, bilsinler ki, **Beraber gelenler, beraber gideceklerdir!** Çünki, **Hizibi** bırakıp, **Nizip'i** düşünmenin zamanı geldi de, geçiyor bile.

Roman gibi...

Bundan dört ay önce Türk yazı hayatının seçkin kalemlerinden Sabiha Zekeriya Sertel, anavatanından kilometrelerce uzakta dünyadan göçmüştü.

Sabiha Sertel, ölümünden kısa bir süre önce Türkiye'deki bir yakınına yazdığı mektupta:

«Benim hatıralarım burada azeri dilinde basılıyor. Bir nüshasını da Türkiye'ye göndereceğim. Fakat üzerinde biraz işlemek lâzım. Onun için nekahat devrinin geçmesini bekliyorum.

....

Galiba buluşmak pek **kısmet** olmayacak.... Pasaportumuzu tazele**mediğimizi** bahane **ederek** bizim gelmemize izin vermiyorlar. Fakat ümit kesilmez. Gün doğmadan meşimei şebden neler doğar» **diyordu.**

Kendisine ve eşine çıkartılan zorluklar dolayısıyla Sabiha Sertel'in ümitleri ne yazık ki gerçekleşmemiş ve Sabiha Sertel anavatanına dönemeden, uzun süreden beri mustarip bulunduğu akciğer kanserinden kurtulamayarak Azberycan'ın Bakû şehrindeki bir hastanede 73 yaşında olduğu halde hayata gözlerini yummuştur.

Sabiha Sertel 18 yıldan beri özlemini çektiği vatanına ve halkına kavuşamamış, fakat Azerbeycan'da kaleme aldığı anıları Türkiye'ye ulaşmıştır.

Dünyada ilk defa Azerbeycan'da yayınlanan ve Türkçe nüshası elimizde bulunan anılar «ROMAN GİBİ» **adını taşımaktadır.**

Sabiha Sertel, anılarında 1919' dan 1950'ye kadar geçen hayatını, hatıralarını, savaşlarını devirler i-

AMERİKA'DAKİ TÜRK İŞÇ

Amerika'da bir Türk muhacir kitlesi vardı. Bunların hemen de hepsi işçi idi. Aralarında bir kaç elektrikçi, teknisiyen, mühendis varsa da, bunlar daha ziyade aydın zümredendi. Bu aydınlar da işçilerden ayrı yaşar, onlarla ilgilenmezlerdi. İşçilerin kendi kahvehanelerinden başka toplantı yerleri yoktu. Bunlar uçsuz bucaksız Amerikan şehirlerine, köylerine çil yavrusu gibi dağılmışlardı.

Zekeriya arasıra bunların kahvehanesine giderdi. Benim gitmemin doğru olmadığını söylerdi. Türk muhacirler Amerika'da yaşıyor, fakat Anadolu'lu gibi düşünüyorlardı. Oysa ben bunların arasına girmek isteğinde ve zorunda idim. Cemaat teşkilatçığı üzerinde ihtisas yapıyordum. Bunların arasına girmek, bir Türk cemaati arasında öğrendiğim yeni metodlarla çalışmak, onlara faydalı olmak istiyordum. Zekeriya bana bunların bazılarını tanıyordu. Bana Ahmet Osman isminde bir Türk'ü sağlık verdi.

....

Bu sıralarda Anadolu'da Türkiye ile Yunanistan arasında şiddetli harpler oluyordu. Yunanlılar Sakarya'ya kadar girmişlerdi. Bir taraftan da doğu cephesinde Taşnak ermenilerle tartışmalar oluyordu. Bu sırada Ankara'da bir dosttan mektup aldım. Mektup, Anadolu'daki açlık ve sefaleti belirttikten sonra çocukların kimsesizliği üzerinde duruyor, doğu cephesinde anaları babaları öldürülen çocukların sürüler halinde sokaklarda süründüklerini anlatıyordu. **«90 bin Türk yetimi var. Darü'leytamlar ancak 12 bin çocuk alabiliyor. Amerikalılar yalnız Ermeni çocuklarını yetimhanelere alıyor, Türkleri, Kürtleri almıyorlar. Siz oradaki Türkleri bu çocuklara yardıma sevkedebilirseniz, memlekete büyük bir hizmet etmiş olursunuz»** diyordu.

Türkleri teşkilatlandırmak meselesi iki bakımdan zaruri bir hale gelmişti. Kurtuluş Savaşı'na uzaktan, küçük de olsa bir yardım yapabilmek ödevimizdi. Ahmet Osman'la gideceğimiz geceyi kararlaştırdık.

Bir kış gecesi idi. Yağmur çiseliyordu. Bowri'nin (O zamanlar New York'ın aşağı şehrinde yersiz yurtsuzların, sefil muhacirlerin, işsizlerin yaşadığı bölge idi. Burada polise beş dolar vermek şartıyla adam öldürülür, cinayetin izleri ortadan kaldırılırdı.) Ahşap kırık dökük bir binanın önünde durduk. Bastıkça gıcırdıyan tahta merdivenlerden ikinci kata çıktık. Kahvehane kapısından girdiğimiz zaman dumandan göz gözü görmüyordu. Geleceğimi bildikleri için taş masaları temizlemişlerdi. Ahmet Osman beni tanıttı. Onların yaşayışlarıyla olan ilgimden söz açtı.

Dinlediler. Hiç cevap veren olmadı. Sükûtu benim yırtmam gerekiyordu. Ayağa kalktım:

— Ben memleketten geliyorum. Şimdi orada bir bağımsızlık savaşı yürütülüyor. Anadolu'daki kardeşlerimiz bu dâvaya başlarını koydular. Yunanlılara, yedi devlete karşı çarpışıyorlar. Bizim de buradan onlara yardım etmemiz gerekir. Yardım sade para ile olmaz. Biz onlara çeşitli şekillerde yardım edebiliriz. Eski elbiselerimizi gönderebiliriz. Müsamereler tertip eder, yardım edebiliriz. Fakat her şeyden önce teşkilatlanmalıyız. Bu teşkilat hem burada yaşayanların daha iyi yaşamalarına hizmet etmeli, hem de memlekete ne yardım yapmak mümkünse onu yapmalıdır.

Ortalıkta yine çıt yok. Masaların arasından mırıltılar duyuluyordu. Nihayet orta boylu, esmer bir adam ayağa kalktı. Bu zat oradaki işçilerin başı ve kahvehanenin sahibi imiş. Kısık bir sesle konuşuyordu:

— Memleketten bir bacımız gelmiş. Hoş gelmiş, sefa gelmiş. Bizim yaşayışımızla ilgisi varmış. Sağolsun. Bize teşkilatlanmaktan, daha iyi hayat şartları sağlamaktan söz açıyor. Beni hoş görsünler... Buna hiç aklım ermiyor. Bacımız ne yardım yapabilir? Bize iş mi bulur? Buna imkân var mı? Ücretlerimizin artırılmasına mı yardım edebilir? Ne yapabilir? Biz bu hayırseverleri çok iyi biliriz. Gelirler, beş on gün bizimle ilgilenirler, sonra bir daha yüzlerini görmeyiz.

Benden somut cevaplar istiyorlardı. Kendilerine yardım edebilmek için önce ne gibi ihtiyaçları olduğunu bilmek gerektiğini söyledim. **«Teşkilatlandıktan sonra iş bulmak meselesi de çözülebilir»** dedim.

Birkaç ses birden yükseldi:

— İhtiyaçlarımız tümen tümen.. Sen önce bizim mezarlık derdimize bir çare bul. Aşağısını sonra konuşuruz.

Mezarlık derdinin ne olduğunu bilmiyordum. Beyaz saçlı bir ihtiyar ayağa kalktı:

— Burada yaşayan her milletin kendi mezarlığı var. Biz çakıl taşları gibi her tarafa dağılmışız. Ölülerimizi kristiyan mezarlıklarına gömüyorlar... Allaha imansız, kâfir gidiyoruz. Sen bizi bu utançtan kurtar.

Bir saniye düşündüm... Mektep kanalıyla bunu çözebileceğime karar verdim. Kati bir sesle:

— Ben sizin mezarlık meselenizi çözeceğim, dedim. Hayretle yüzüme baktılar.

— Bu para meselesi değil, bacı... Bize kimse toprak satmaz.

— Siz parasını bulun, ben de size toprağı bulacağım, dedim.

Benim vaadime pek inanmadılar. Ama pek dostça ayrıldık. Beni kapıya kadar geçirdiler. Yine gelmemi istediler.

Mezarlık meselesi pek kolayca çözüldü. Benim rehberim olan Mister Wolter Pettite'e toplantıyı ve istekleri anlattım. Belediye dairesine telefon etti. Bir istida ile müracaat gerekiyormuş. Ben de cemiyet yöneticilerine imzalattım. Bir ay sonra, yerini pek hatırlamıyorum, galiba Brooklyn'de Türklere mahsus bir parça toprak demir parmaklıklar arasına alındı.

Bu başarıdan sonra işçiler arasında itibarım arttı. Çalışmak kolaylaştı. Artık toplantılara hevesle geliyorlardı. Artık toplantılar resmi bir nitelik kazanmıştı. İşçiler dertlerini birer birer ortaya döküyorlardı. Çalışmalarımızı Amerika'nın diğer şehirlerinde bulunan işçiler de haber almışlar, onlar da teşkilatlanmak istiyorlardı. Taşradakilerin hemen hepsi işçi idi. Bunların sayısını, ne işte çalıştıklarını belirtmek için bir sosyal anket yaptım. Sorulara her taraftan müsbet cevaplar geldi. Anket sonunda ilgi çekici bir sonuç ortaya çıktı.

Türkler Amerika'ya toplu halde göç etmemişler. Tek tek, bazen üç dört beraber gelmişler. Dağınık yerlere yerleşmişler. Bu akın daha ziyade Anadolu'da Van, Erzurum, Sıvas gibi şehirlerde başlamış, diğer şehirlere, kasabalara, köylere yayılmış. Amerika'ya gidip dönen Ermeniler, Amerika'da herkesin zengin olduğunu, iş bulmanın kolay olduğunu söylemişler. Tekrar Amerika'ya giderken bir çoklarını kandırmışlar, beraber götürmüşler. Bazıları da arkadaşlarından aldıkları mektupların etkisiyle gurbet yolunu tutmuşlar. Göç edenlerin sayısı Birinci Dünya Harbi içinde çoğalmıştı.

Bu muhacirlik toplu, intizamlı bir göç olmadığı için muayyen bir sebebi de yoktu. Bunların bir kısmı Makedonya'da Yunan zulmünden kurtulmak, bir kısmı para kazanmak için gelmişti. Türk, Kürt ve Arnavutlardı. Anadolu'dan gelenler topraksızlıktan, işsizlikten geldiklerini söylüyorlardı. Amerika'ya göç 1920 senesinde artmıştı. Bu tarihte gelenlerin çoğu İngilizlerin baskısından kaçan Kıbrıs'lı Türklerdi. Aralarında evlenenler pek azdı. Amerikan kızlarıyla Avrupa'dan gelen muhacir kızlarla yaşayamadıklarını söylüyorlardı. Din, dil ayrılığı bunların Amerika'da aile hayatı kurmalarına engel olmuştu. Bir kısmı Türkler, Türkiye'den fotoğrafla kızları tanıyor, getirtip evleniyorlardı. Türk, Kürt, Tatar, Arnavut, dokuz bin kişiye varan bu kitle, sabun, kürk, gramofon, elektrik, otomobil fabrikalarında, çelik dökümhanelerinde çalışıyorlardı.

İşçilerin çalışma şartları çok ağırdı. Bunlar İngilizceyi bilmedikleri ve usta işçi olmadıkları için en ağır işlerde çalışıyorlardı. Hele Detroit'te Ford'un otomobil fabrikasında çalışan Türk ve Kürtlerin hayatı bir cehennemdi. Amerika'da o zaman bugünkü teknik ilerlemeler olmadığı için, çelik ocağına giren bir işçi, ateş karşısında bir dakikadan fazla duramıyordu. Her girişte bir gömlek değiştiren işçiler, yeryüzünde cehennemin ne olduğunu denemeleriyle öğreniyorlardı. Fabrikada 10 - 15 saat çalışanlar vardı. Bunların çoğu gece çalışır, gündüz uyurlardı. Bu yüzden gece çalışan işçilerin aylarca güneş görmemeleri olağan bir şeydi. Kimya, tütün gibi bir çok sanayide çalışanlar arasında sanayi hastalıkları çoktu. Ücretler, Avrupa'lı işçilere kıyasla yüksekti. Fakat işçiler öyle bir robot haline gelmişlerdi ki bu yüksek ücret dahi onların insan gibi yaşamalarını sağlamıyordu.

Yapılan anket, Türk işçilerinin New York, Detroit, Worchester, Youngstown, Laurence, Pittsburg ve Philadelphia şehirlerinde toplandığını gösterdi.

Bu anketten ve New York'taki çalışmaların başarıyla yürüyüşünden sonra cemiyetin adı değiştirildi.

Türk Teavün Cemiyeti oldu.

Cemiyet devamlı çalışmaya başladıktan sonra ayrıca bir bina kiraladık. Bu bina bir **«sosyal merkez»** haline getirildi. İşçileri bir kısmı kahvehanelerden kurtarıldı. İngilizce bilmeyenler için dil kursları açıldı. İşçilere memleket durumu hakkında bilgi veren, Amerika'daki işçi şartlarını inceleyen, sınıf bilinçlerini geliştiren konferanslar verildi. İşçileri sendikalara bağlamak için uzun bir çalışma gerekti. Sendikala-

çinde olaylarla ilgili olarak ve çok canlı bir uslûpla kağıda dökmüştür.

Selanik'te doğmuş olan Sabiha Sertel, Balkan Savaşı'ndan sonra ailesiyle birlikte geldiği İstanbul'da eşi değerli yazar Zekeriya Sertel ile evlenmiş ve onunla birlikte mücadele hayatına atılmıştır.

Anılarına Birinci Dünya Savaşı sonrasının İstanbul'unu anlatarak başlayan Sabiha Sertel, daha sonra sosyoloji öğrenimi için gittiği Amerika'da Türk işçileriyle nasıl temas kurduğunu, marxizmi kimlerden öğrendiğini, oradaki Türk işçilerini nasıl örgütlendirdiğini, Türkiye'ye döndükten sonra kültür hayatımızda büyük devrim yaratan Resimli Ay ve Resimli Perşembe dergilerini nasıl yayınladıklarını, faşizme karşı nasıl savaştıklarını, İkinci Dünya Savaşı yıllarında Tan Gazetesi'nde Nazi Almanyası hayranlarına karşı hangi baskılar altında mücadele ettiklerini, savaş sonrasında Türkiye'nin Amerikan hegemonyası altına girmesine nasıl direndiklerini ve Türkiye'den hangi nedenlerle ayrılmak zorunda kaldıklarını, bir röportaj canlılığı ve bir roman akıcılığı içinde belgeleştirmektedir.

Osmanlı İmparatorluğunun çöküş yıllarında düşünce ve politika hayatımıza hakim olan akımları, cumhuriyet döneminde Mustafa Kemal Devrimi'nin neden başarıya ulaşamadığını, bürokrasinin gerçek yüzünü faşist yönetim altında sosyalistlerin nasıl ezildiklerini, Demokrat Parti'nin hangi hesaplarla kurulduğunu, demokrasi adı altında nasıl bir faşizme gidildiğini öğrenmek isteyenler, bu soruların cevaplarını toplumcu bir yazarın kaleminden en sağlıklı şekilde öğreneceklerdir.

Yazar, kitabının sonunda «Gurbetteki hayatımı anlatmanın sırası daha gelmedi. Onu anlatmak sırası geldiği zaman, eğer yaşıyorsam, bunu da anlatırım» demektedir.

Ne yazık ki, beklenmedik ölümü, Sabiha Sertel'in hayatının bu bölümünü öğrenmek imkânından bizleri yoksun bırakmıştır. Ancak, arkasında bıraktığı 1919 - 1950 anıları dahi, Türk düşünce hayatına armağan edilmiş büyük bir hazinedir.

Üzülerek kaydedelim ki ta 1920'lerde, kadının kolay kolay erkek içine çıkamadığı bir dönemde başlayan kalem mücadelesini, en ağır koşullar altında, hapis cezalarına ve ölüm tehditlerine rağmen sürdüren bu büyük Türk yazarının ölümünü, 1960 sonrasının nisbi özgürlüğü içinde geçmişin çilelerini hiçe sayarak kendilerini sosyalist kalem mücadelesinin öncüsü ilan eden bazı yazarlar tek satırla olsun söz konusu etmemişlerdir.

Yakında ANT YAYINLARI tarafından kitap halinde yayınlanacak olan bu anıları okuyanlar, Sabiha Sertel'e sosyalist mücadele tarihi içinde herhalde layık olduğu şerefli yeri vereceklerdir.

Dergimizde verdiğimiz anıların özetinin bu ilk bölümünde Sabiha Sertel, 1920'lerde Amerika'daki binlerce Türk işçisinin nasıl sömürüldüğünü anlatmaktadır. Almanya'da yüzbinlerce Türk işçisinin sömürüldüğü bu dönemde yarım yüzyıl önce Amerika'da aynı facianın nasıl oynanmış olduğunu okumak gerçekten ibret vericidir.

ÇİLERİ

1920'lerin Amerikası, özellikle yabancı işçiler için gerçek bir cehennemdi... Çocuklar dahi en ağır işlerde çalıştırılarak sömürülüyordu...

ra girmek istemiyorlardı. Patronların sendikalı işçileri daha çabuk işten attığını, hele muhacir işçileri bir defa attıkan sonra işe almadıklarını söylüyorlardı.

Bunlara sendikaların dışında kalmanın zararları, hayatan alınan örneklerle anlatıldı. Sendikaya girmenin kendilerine sağlayacağı faydalar belirtildi. New York'ta işçiler sendikalara büyük ölçüde katıldılar. Dış teşkilatlar da kurulduktan sonra üyelerin verdiği aidatla «Birlik» adında bir haftalık gazete yayınladık.

Detroit'te Türklerin kurduğu «Teavün» Cemiyeti'nden başka bir de Kürt'lerin kurduğu «Hilali Ahmer» Cemiyeti vardı. Bana iki teşkilattan da davet geldi.

Fabrikadan izin alıp beni Ford Fabrikası'na götürdüler. Burası muazzam bir yapı idi. Tamamlanmış otomobiller asılı köprülerden dakikada bir aşağı iniyordu. İşçiler bir robot gibi çalışıyor, bir saniyelerini bile boş geçirmiyorlardı. Sömürme makinası bütün süratiyle işliyordu.

Fabrikada çelik erittikleri daireye geldiğimiz zaman bu gerçeği ocak, etrafından gördük. Çelik erittikleri ocak, etrafı camla çevrilmiş küçük bir oda idi. Ocakta eriyen çelik, kızıl bir alev gibi akıyor, ocağa durmadan kömür atıyorlardı. Burası o kadar sıcakmış ki, cehennemde şeytanın yaptığı ateş bundan fazla sıcaklık veremez, diyorlardı. Bu cam daireye hiçbir milletin işçileri giremiyor, yalnız Kürtler girebiliyormuş. İşçiler ocağa bir pehlivan gibi çırılçıplak giriyorlar, dakikada bir nöbet bekliyorlarmış. Bu ağır şartlarda çalışan işçiler, sendikalı değildiler. Her türlü sosyal yardımdan yoksundular. Kendilerine sendikaya girme lüzumundan söz açtığım zaman hepsi birden itiraz ettiler:

— Biz grevlere katılmayız. Grev olduğu zaman fabrikanın etrafını Ford'un özel polisleri, askerleri sarar. Ford'un işçilere kullanmak üzere özel bir ordusu var. Biz onların himayesinde fabrikaya girer, çalışırız, dediler.

Kapitalistlerin bu saf, çalışkan insanları nasıl sömürdüklerini, işçi kardeşlerine karşı nasıl grev kırıcı olarak kullanıldıklarını anladım.

....

Amerika gibi uçsuz bucaksız bir ülkede, büyük şehirlerde teşkilatsız yaşamanın onları bugünkü kötü duruma düşürdüğünü, Türk, Kürt, Arnavut bütün işçilerin birleşmesi, sendikalara girmesi lüzumunu anlattım. Patronlara karşı haklarını savunmak için birleşmeleri, beraber çalışmaları gerektiğini söyledim.

....

Amerika'da Türk işçileri arasında yaptığım bu deneme bana memleketin işçilerini, köylülerini, insanlarını yakından tanıtmıştı. Bunlar arasında çalışmanın güç, fakat zayıf noktaları bulunca, isteklerine somut cevaplar verince, bu işin pek de güç olmadığını söylemiştik. Onlara ışık tutmak, onları kadere boyun eğmekten kurtaracak bilgi vermek, haklarını savunabilecek hale getirmek, memlekete yapılabilecek en büyük hizmetti.

1923 sonuna doğru, üniversitenin son senesini bitirmiş, diplomamı almıştım. Fuat Bey'le beraber memlekete dönmeyi kararlaştırdık. Fuat Bey bana, memlekete döndükten sonra Çocuk Esirgeme Kurumu'nda çalışmayı, çocuk meselesinin çözümünde, kurula yardım etmemi teklif etti. Bu teklif, pek hoşuma gitmedi. Ben Amerika'da diğer sosyal konularla beraber çocuk meselesiyle de meşgul olmuştum. Ama, kendi, ihtisas alanımda, cemaat teşkilatçılığında çalışmak istiyordum. Emelim, Anadolu'da bir köye çekilmek, bir cemaat merkezi kurmaktı. Bu, benim için bir deneme olacaktı. Fuat Bey'i hemen reddetmedim. Ancak bu kararı memlekete döndükten sonra verebileceğimi söyledim.

Amerika'da Türk işçileri arasında yaptığım bu deneme bana memleketin işçilerini, köylülerini, insanlarını yakından tanıtmıştı. Bunlar arasında çalışmanın güç, fakat zayıf noktalarını bulunca, isteklerine somut cevaplar verince, bu işin pek de güç olmadığını öğrenmiştim. Onlara ışık tutmak, onları kadere boyun eğmekten kurtaracak bilgi vermek, haklarını savunabilecek hale getirmek, memlekete yapılacak büyük bir hizmetti.

Üç sene aralarında beraber çalıştığım işçiler bizi ve Fuat Bey'i geçirmek için diğer şehirlerden dahi gelmişlerdi. Aramızda Yusuf Gülabi çavuş ve daha bazı işçiler de beraber memlekete dönüyorduk. Limana gelenler kalabalıktı. Ayrılırken elimi sıkıyor, elimi öpüyorlardı:

— Biz seni unutmayacağız... diyorlardı.

Gözlerim yaşardı. Bana bir altın kalem hediye ettiler. Onlara, bu kalemi işçilerin haklarını savunmada kullanacağımı vadettim. Fakat bu vaadin yerine getirilmesinin ne kadar güç bir iş olacağını düşünmemiştim.

Güverteden onlara el sallarken, arkada bıraktığım bu teşkilatların ne kadar yaşayacağını düşünüyordum.

Memlekete döndükten sonra uzun zaman New York'taki teşkilatları ile mektuplaştım. Fakat savaş oldu. bir hayatın yılları omuzlarıma yüklenince bu mektuplaşma kesildi.

Aradan 12 yıl geçti. 1937'de Amerika'da okuyan kızım Sevim'i görmeye gittiğim zaman «Teavün» Cemiyeti'nin yönetim kuruluna gençlerin geçtiğini gördüm. Diğer teşkilatların New York'la bağları kesilmişti. Benim tanıdıklarımın bir çoğu başka yerlere dağılmışlar, bazıları da ölmüşlerdi. Cemiyete bağlı işçilerin sendikalara, bazı gençlerin sosyalist teşkilatlara girdiklerini öğrendim. Beni işçilerin teşkilatlandırdığı «Kiracılar» Cemiyeti'nin bir toplantısına götürdüler. Cemiyetin sinemasında oynayan «Çapayef» filmini beraber seyrettik.

AMERİKA'DA TÜRK KADINI
— Gurbette ezilenlerden... —

Bana Nazım Hikmet'i sordular. Onun etrafında çeşitli bilgiler istediler. Nazım'ın şiirlerini okudular. Bu şiirleri kendilerine memleketteki arkadaşları gönderiyormuş...

Gençlerden birkaçı İspanya İçsavaşı'nda, Amerika'dan İspanya'ya giden Lincoln Brigadı'na katılmışlar.

1937'de Amerikada tanıdığım bu gençler, artık niçin sömürüldüklerini bilmeyen, kadere boyun eğen işçiler değildiler. Haklarını savunmak için savaşmak gerektiği inancına varmışlardı. Grevlere katılıyor, her millete mensup işçilerle beraber çalışıyorlardı. Sevindim.

Bu, atılan tohumların bir meyvası idi.

Gelecek Hafta
TÜRKİYE'DEKİ MÜCADELELERİM

FKF KONGRESİ DEVRİM STRATEJİSİNİ TARTIŞTI

Desen : Ferit ÖNGÖREN

Osman S. AROLAT

Fikir Kulüpleri Federasyonu Üçüncü Genel Kurul Toplantısı 4 Ocak 1969 günü Aksaray Küçük Opera Tiyatrosunda başlamıştır. 5 Ocak 1969 günü TÖS Salonunda devam eden kongre aynı gün gece yarısı yapılan Genel Yönetim Kurulu seçimleriyle son bulmuştur. 160 delegenin katıldığı kongreyi çoğunluğunu gençlerin meydana getirdiği bir kalabalık baştan sona kadar ilgiyle izlemiştir

Kongrenin açılmasından sonra İstiklal Marşı söylenmiş, Atalay Savaş, Vedat Demircioğlu ve bütün devrim şehitleri için bir saygı duruşunda bulunulmuştur. Yapılan seçim sonunda kongre başkanlığına Adil Özkol ve ikinci başkanlığına Erdem Hançer seçilmişlerdir. Çalışma raporunun okunmasına geçilmeden önce hapiste bulunan devrimci öğrencilere ve yazarlara bir telgraf çekilmesi oybirliğiyle karar altına alınarak görev kongre başkanlığına verilmiştir.

Raporların okunmasına geçilmeden önce yapılan diğer bir çalışmada delegasyon durumları itirazlı olan üç klüp üzerine açılan tartışmalar olmuştur. Bunlardan ilki İzmir Yüksek Öğretmen Okulu Fikir Kulübü yönetim kurulu üzerinde, Merkez Yürütme Kurulu tarafından alınan tedbir kararından dolayı delegelerin kongreye katılamaması üzerine olmuştur. Tartışmalar sonunda bu kulüp delegeleri kongreye kabul edilmişlerdir. Hacettepe Üniversitesi Sosyalist Fikir Kulübü ile İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Fikir Kulüplerinin Federasyona bağlanması da delegeler tarafından kabul edilmiştir. Hacettepe Üniversitesi Sosyalist Fikir Kulübü'nün, geçen yıllardan örnekler gösterilerek delegelerinin oy kullanması isteğiyse, genel kurulda çoğunlukla reddedilmiştir.

Bu kararlar sonunda, Genel Yönetim Kurulu ve Sekreterlik Kurullarının raporları okunmuştur. Eleştirilere geçilmeden kongre üyelerinden bir kısmının verdiği bir öneriyle, aynı gün Türkiye Öğretmenler Sendikası'nın düzenlediği mitinge katılmak üzere kongre çalışmalarına ara verilmiştir. Toplu halde mitinge katılan delegelerden Veysi Sarısözen bir konuşma yaparak ülkesel sorunlar ve eğitim üzerinde durmuştur.

5 Ocak 1969 sabahı kurultay, raporların eleştirileriyle çalışmalarına başlamıştır. Raporların eleştirilmesi sırasında, bu maddenin gündemde bulunan «yurt ve dünya sorunlarının eleştirilmesi» maddesiyle birleştirilmesi gerekliliği ortaya atılarak kabul edilmiştir. Atilla Sarp «sosyalistlerin kendi eylem sahalarını belirlemeleri gerektiğini» söylemiş, daha sonra, bugünkü mücadele ortamını belirlemek için, Anti - Amerikan hareketleri sadece büyük kentlerdeki eylemler açısından ele almamak gerektiğini ortaya koymuş ve köylerde geniş halk kitlelerinin Anti - Amerikan bir bilince doğrudan yada dolaylı ulaştığını ifade etmiştir. Anti - Amerikan eylemleri ise, daha geniş kapsamlı ele almak gerektiğinden söz ederek, kapitalist işletmedeki büyük toprak sahibine, tarikatçılığa, hilafetçiliğe karşı çıkmayı anti - emperyalist bir eylem olarak nitelendirmiştir. Buna paralel olarak örgüt içerisinde mücadeleyi engelliyen küçük burjuva ideolojisine sahip kişilerin tasfiye edilmesini ileri sürmüştür.

Kendisinden sonra konuşan Sıtkı Coşkun, devrimin bütünü içerisinde emekçilerin rolünü bilmek ve bunu hiçbir zaman unutmamak gerektiğini açıkladıktan sonra devrimin mutlak öncüsü emekçilerin hangi şartlarda hangi sınıf ve tabakalarla işbirliği yapabileceği üzerinde durmuştur. Bu sınıfları ve tabakaları ve de bunlarla işbirliği edilecek dönemi emekçilerin tayin edecek güce ulaşmasıyla sapmasız sıhhatli bir işbirliğinden söz edilebileceğini belirtmiştir. Ayrıca Milli Demokratik Devrim sürecinin, kesinlikle Sosyalist Devrim sürecinden kopuk düşünülmemesini ortaya koyarak, Milli Demokratik Devrimin, Sosyalist Devrime gidiş yolunda geçilecek bir nokta olduğu üzerinde durmuştur.

Münir Aktolga ise, Türkiye'de sol hareketin kopuk ve dağınık bir dönemde olduğunu ifade ederek sözlerine başlamış ve aydın kesiminde sorunun üç noktada toparlanabileceğini belirtmiştir. Aktolga'ya göre aydın kesiminin ilk meselesi okumaktır. Metod kavrandıktan sonra, ülke şartlarının iyi tahlil edilmesi ve genel doğrulara varılması üzerinde durulmalıdır. Davranışların uygulanması için, ancak bu dönemde kitleyle organik ilişki mümkün olabilir. Daha sonra Milli Demokratik Devrim gerekliliğini belirten konuşmacı, bunda başarınınsa, ancak, emekçi sınıfların öncülüğünde olabileceğini ortaya koymuştur.

Aktolga'dan sonra konuşan Erdoğan Güçbilmez, son dönem yönetim kadrolarının niteliği, eylemciliği, düşüncesi üzerinde durarak, gördüğü yanlışları ve tezatları belirtmiştir. Bu konuşma sonunda söz alan bir Trabzon Delegesi konuşmacıların gençlik sorunları üzerinde durmadıklarını belirterek, kongrenin asıl görevinin gençik üzerine kararlar almak olduğunu açıklamıştır.

Gün Zileli'nin konuşmasından sonra arada cevap için söz alan Genel Başkan Zülküf Şahin, İzmir mitingi ve Komer'in Türkiye'ye gelişi sırasındaki

"D„ cedveli - işkence cedveli

Çağımızın ileri toplumlarında, özellikle kompradorsuz toplumlarında sınıflar kesinkes birbirlerinden ayrılmış, her biri kendi yerini almışlardır. Demokratik düzen olduğu savlanan bizim toplumumuzda ise sınıflar böylesine kesin çizgilerle ayrılmamıştır. Daha doğrusu sınıfların birbirinden ayrılmaması için, sınıf mücadelesinden zarardide olacak çıkarcı zümreler tarafından uğraşılmaktadır. Bu tip uğraşılar bizde emekçileri acayip bir şekilde şartlandırmakta, çoğu kez, emekçilik, emekçi tarafından benimsenmemektedir. Sınıfsal bir bilinç doğrultusunda oluşmayan emekçiler, neredeyse kendilerini hâkir görmektedirler. Oysa, emekçi uygarlığın biricik yaratıcısı olmak dolayısıyla en şerefli bir sınıfın, işçi sınıfının mensubudur.

Bu küçük yazımda üstüne düşmek istediğim konu, kendilerini işçi saydıkları, hem de bilinçli olarak işçi, emekçi sayılmaları gerektiği halde, mevzuat hazretleri ile çirkin bürokratlar tarafından işçilikleri kabul edilmeyen yüzbinlerin durumudur. Haklarında pek çok nutuklar atıldığı, kendilerine pek çok vaadlerde bulunulduğu halde durumlarında tek bir değişiklik olmayan, neyin nesi oldukları bir türlü anlaşılamayan bu yüzbinler meşhur «D» Cedvelinden ücret alan emekçi dostlardır.. Gerçi bu yazılanları ilgililer okumak zahmetine bile katlanmayacaklardır. Hele hele son günlerin genel grev âşıklıları «canım şimdi bunu karıştırmanın zamanı mıydı?» gibi iç düşüncelerle huzursuz olacaklardır. Ancak, bizi ne ilgililer ne de huzuru kaçanları ilgilendirmemektedir. Bizi önümüzdeki seçim döneminde gene o 250 liralık maaşlarının nasırlaştırdığı ellerle sandık başlarına koşup gene kendilerini ezenleri seçme telâşına düşecek olan e z i l m i ş l e r ilgilendirmektedir. Onlara bir iki söz anlatabilirsek, bu bize yeter..

Her yıl hazırlanmakta olan Bütçe Kanunlarına ek olarak bir de «D» Cedveli düzenlenir ve bu Cedvelden ücret alacak olan MÜTEFERRİK MÜSTAHDEM'ler tesbit edilir. 3658 Sayılı Devlet Memurları Derecelerinin ve Aylık Asıllarının gösterildiği yasanın 19. maddesi «bu kanun hükümlerine tabi olmayanlar»ı belirtmiştir. Buna göre, memur statüsünün dışında kalan odacı, kolcu, bekçi, evrak müvezzii, ücretli tahsildarlar vb. gibi müteferrik müstahdemler meşhur «D» Cedvelinden ücret alan kimselerdir.

Bu müteferrik müstahdemlerin derece ve ücretleri memur statüsünüm dışında ayrı olarak 28.2.1959 gün ve 7244 Sayılı Yasanın 5. maddesinde düzenlenmiştir.

Bütün bunlar gösteriyor ki «D» Cedvelinden ücret alan müteferrik müstahdemler m e m u r değildirler. Memur olmayanın en yakın alternatifi şüphesiz ki i ş ç i olmaktır. Ancak, bu «D» Cedvelinden ücret alan emekçiler nedense i ş ç i olarak bile kabul edilmemektedirler. İki cami arasında binamaz durumda bırakılan bu müstahdem emekçiler, gün geçtikçe bilinçlenmiş ve böylece işçi sendikaları kurmuşlardır. Türkiye Eğitim İşçileri Sendikası işte böyle doğmuş ve diğer emekçiler gibi işten çıkarılma, tazminat, çalışma süreleri, fazla çalışma ücretleri, ücretlere zam, yıllık ücretli izinler vb. konulardaki haklarını alabilmek için sendikal mücadeleye girmişlerdir.

«D» Cedveli mensuplarının sendikal durumları da gerçekten ilginçtir. Yukarıda da sözünü ettiğimiz gibi okullarda çalışan müstahdem emekçiler birleşip bir sendika kurmuş ve teker teker toplu sözleşme yapmağa başlamışlardır. Bundan bir buçuk yıl önce sözleşmeler imzalanmış ve kendilerine hiçbir kanaldan itiraz vâki olmamıştır. Ne var ki zamanla sözleşmeler uygulanmaz olmuş, çeşitli Yargıtay kararları çıkmış, Danıştay'a başvurulmuş... kısaca «D» Cedveli mensuplarının durumları bu kez yeniden ve iyice karışmıştır. Şimdi sözleşmeler var fakat uygulanmıyor. Nedeni sorulunca da kendilerine memur oldukları söyleniyor. Memur statüsünden yararlanma talepleri de «işçi oldukları gerekçesi ile» reddediliyor. Yani bu emekçilerin durumu tarla - öküz durumunun tâ kendisi!. Bir çıkar yol, bir kurtuluş umudu yok..

Adli yıl başında Sayın İmran Öktem'in de dokunduğu gibi bu müteferrik müstahdemlerin durumları Türkiye'de hiçbir yasada belirtilmemiştir ve bu yüzden de bir yasa ile bunların durumlarını açığa kavuşturmak gereklidir. Şimdilik bu yüzbinlerce müstamdem - emekçi sömürülmenin ve hesaba alınmamanın en baş sırasını işgal ederek yerle gök arasında bir akıl almaz, sır ermez boşlukta durmaktadırlar.

Görüldüğü gibi bu «D» Cedveli kurbanları sendikal açıdan kendi durumlarını koruyup geliştirememekte, dağınıklıkları nedeniyle de ilgililere karşı ortak bir mücadele bayrağı açamamaktadırlar. Seçimler yaklaştıkça uydurma girişimlerle sendikal çevrelere göz kırpanlar da bu emekçilerin durumları ile ilgilenmeyi nedense gereksiz bulmaktadırlar. Şu halde bu müstahdem emekçiler kendi başlarının çaresine kendileri bakmak durumundadırlar!.

Bundan dolayı bir süre için tüm «D» Cedveli mensupları kendilerini tek bir çatı altında toplayacak güçlü bir örgüt kurmalı ve hiç olmazsa sıfatları belirinceye, durumları yasal güvenlik altına alınıncaya kadar bu örgüt aracılığı ile sınıfsal mücadele etmelidirler.

Bunun dışında zaten çok dağınık halde bulunan «D» Cedveli mensupları kolay kolay bir araya gelemeyecek, bir araya gelemeyince de İktidarın ve ilgililerin oyuncağı olmaktan kurtulamayacaklardır. İktidarı «D» Cedveli konusunda hiç korkutmayan durum, onların dağınık ve belli başlı örgütleri olmadığından, ağırlıklarını belirli şekillerde ve gereğince ortaya koyamadıklarındandır..

Kâni ŞENGÜL

FKF BİLDİRİSİ

«F.K.F. bilimsel sosyalizmi kendisine eylem kılavuzu edinmiş gençlerin örgütüdür. Sosyalist gençliğin örgütü olarak F.K.F. bilimsel sosyalizmin emperyalizm ve onun yerli işbirlikçilerine karşı bağımsızlık ve demokrasi yolunda mücadeleyi görev bilmiştir. Doğal olarak, sosyalizme gidiş sürecinde en devrimci sınıf olan şehir ve köy emekçisini devrimci mücadeleye kazandırmak, giderek bu yolda tüm anti emperyalist ulusal güçlerin emekçilerin mutlak önderliğinde vede yönetimi altında emperyalizme ve onun zorbalığı olan faşizme karşı toparlanması için mücadelenin gerektirdiği uyarıcı, aydınlatıcı eylemi yerine getirmekle yükümlü olduğunu kabul etmiştir.

F.K.F. bu çerçeve içerisinde tüm sosyalist gençliğin birliğini bütün demokratik gençlik yığınlarıyla perçinlemek durumundadır.

YAŞASIN SOSYALİST TÜRKİYE.
YAŞASIN EMPERYALİZME KARŞI SAVAŞAN DÜNYA HALKLARI.

eylemlere açıklık getirmek gerektiğini belirtmiştir.

Genel Başkanın bu konuşmasından sonra söz sırası kendisine gelen eski Genel Başkan Doğu Perinçek, 10'ar dakika ile kısıtlanmış olan sürenin kendisi için iki misline çıkarılmasını önermiş, delegelerin onayı ile süresi uzatılmıştır. Merkez yürütme kurulunun çalışmadığından söz ederek konuşmasına başlıyan Perinçek, eğitimde, ideolojik tutumda ve sosyalist eylemin özünde merkezin büyük hataları olduğunu iddia etmiş, geçen kurultayda ortaya attığı **«tartışmada hoşgörü, eylemde birlik»** sloganını tekrarlamıştır. Fakat, bu sloganın bu yıl bütün örgüt üyelerini kapsamayı amaç bilmediğini, çünkü, az da olsa bir oportünist kadronun yönetimde olduğunu, bunlarınsa hoşgörüsüz olarak örgüt dışı bırakılmaları gerektiğini, aksi halde kendilerinin örgütte çalışamıyacaklarını açıklamıştır. Konuşması sırasında eylemde öncülük meselesine de değinen Perinçek, öncü olunmadı diye, başka güçlerin örgütleri eyleme öncülük ediyor diye, eylem dışı kalmanın yanlış olduğunu, kim yaparsa yapsın öğrenci eylemlerine katılmak gerektiğini belirtmiştir.

Daha sonra konuşan Nihat Emeksiz, Mustafa Ulusoy, Nedim Öztaş ve Mehmet Demir örgütün ve ülkenin çeşitli sorunlarına değinmişlerdir. Trabzon delegesi Fikret Ersezen ise, tartışmaların öznel değerlerden kalkınılarak büyük ve parlak laflar üzerine oturtulmak istendiğini açıklamış, gençliğin stratejiyi saptayacak sınıfsal nitelikte olmadığını, sosyalist örgüte paralel strateji uygulamak gerektiğini söylemiştir. Konuşmasında önemli bir kısmını eski Genel Başkan Perinçek'in eleştirisine ayıran Mümtaz Kotan, okuduğu belgelerle Perinçek'e karşı çıkmıştır.

Ömer Özerturgut'un yarı feodal bir toplumdaki adımın Milli Demokratik Devrim olduğunu söylemesinden ve devrimin sürecini anlamıyan bir kadronun yönetime ağırlığını koyması halinde uyuşmazlıklar doğacağını açıklaması üzerine konuşan Alev Ateş, çatışmayı uzlaşılmaz noktalara itmemek gerektiğini belirterek, ayrılmayı «şantaj» gibi tekrarlıyanların örgütten ayrılmasını istemiştir.

Açıklamalarında İstanbul'daki son işgal hareketine katılanları suçlaması üzerine Ertuğrul Günay'ın konuşmasına dinleyici sıralarında oturan Devrimci Öğrenci Birliği üyeleri tarafından müdahale edilmiştir. Tartışmalar delegeler arasına da sıçramışsa da, başkan tarafından kısa zamanda düzenli konuşma ortamına dönüştürülmüştür.

Son olarak Teknik Üniversite delegelerinden Hasan Yalçın, bağdaşabilir fikirlerin bazı delegelerce uzlaşılmaz bir zıtlaşmaya yöneltildiğini, bütün delegelerin bundan kaçınmaları gerektiğini belirtmiştir. Eylem içerisinde birliğe varılabileceği inancında olduğunu açıklıyan Hasan Yalçın, eleştiri ve öz eleştirinin ayrılmazlığını belirtmiştir. Konuşmacı son olarak örgütün eylemlerinde gençlik sorunlarından ayrı düşmemesi gerektiğini ileri sürmüştür.

Merkez Yürütme Kurulu adına ilk konuşmayı yapan Veysi Sarısözen, bu güne kadar yapılan çabaların örgütün kendini kabul ettirme zorunluluğundan doğduğunu belirtmiştir. Güçlenme, çekirdek olma döneminin başarıldığını açıklıyan Sarısözen, hareketi bundan sonraki dönemde yeni kişilere bırakmanın şart olduğunu söylemiştir. Daha sonra güç birliğini ele alan Veysi Sarısözen, güçbirliği için güçlenmiş olmanın gerekliliği üzerinde durmuştur. Sarısözen eleştirilere cevap verirken, ithamların daha dikkatli yapılması gerektiğini belirtmiştir. Zülküf Şahin'in cevap konuşmasından sonra son söz sahibi delege Nurkalp Devrim konuşmuştur. Devrim, özellikle Perinçek grubunun nihai karar olarak belli görüşleri getirmesinin yanlışlığını açıklamıştır.

Daha sonra kararlar komisyonuna sunulan iki önerinin görüşülmesine geçilmiştir. Karar taslakları üzerine yapılan konuşmalarda yine Türkiye'nin yapısı, sınıflar sorunu ve gençliğin yeri üzerinde durulmuştur. Komisyon tarafından hazırlanıp yayınlanması istenen bir bildiri de önergeyle son bölümü değiştirilerek yayınlanmıştır.

Kurultay sonunda genel yönetim kurulu seçimi yapılmış ve 68 üye F. K. F.' nin yeni yönetimini meydana getirmişlerdir. Başkanlık, Merkez Yönetim Kurulu ve sekreterliklerin seçimleri hafta sonunda Ankara'da toplanacak Genel Yönetim Kurulu toplantısına bırakılmıştır.

F.K.F. GENEL YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

ANKARA: Alev Ateş, Mehmet Yüksel, Nurettin Dirim, Asuman Erdost, Ömer Yılmaz, Mümtaz Kotan, Tuncer Eşsizhan, Mustafa Ulusoy, Yusuf Kara, Peyami Arık, Yusuf Küpeli, Hasan Dönertaş, Kamer Dünya, Recep Dinç, Adnan Altıparmak, Mustafa Afaç, Ruhi Koç, Saim Ergün, Gürkhan Fişek, Yusuf Uzun, Çetin Özkarar, İbrahim Yarman, Mustafa Yürüsün, Çağatay Anadol, Münir Aktolga, Mehmet Demir, Ahmet Bozkurt, Süleyman Coşkun.

İSTANBUL: Nihat Emeksiz, Mürsel Engin, Ertuğrul Günay, Rahmi Aydın, Kemal Parlak, Ömer Güven, Ahmet Ayhan, Temel Yılmaz, Necmi Demir, Ragıp Zarakolu, Mustafa Yiğit, Yusuf Kayabaşı, Ertuğrul Tığlay, Hasan Yalçın, Savaşkan Oral, Erol Karacay, Emre Dölen, Hüseyin Doğan.

İZMİR: İbrahim Polat, Ünal Kaynak, M. Nuri Sarmaşık, İzzet Öğül, Uğurtan Özkan, Ahmet Sar, Rehşi Yanık, Doğan Askan.

ERZURUM: Haluk Uysallar, Mehmet Metin, Kadir Manga, Tuncer Sümer, İsmet Urcan, M. Ali Kılıç, Etem Tolon, M. Ali Adıgüzel.

TRABZON: Fikret Ersezer, Necdet Söküçü.

POLİTİKA VE ÖTESİ

mehmed kemal

Ağulu şerbet

«Gömelim gel seni tarihe desem sığmazsın!»

Genel ve olağanüstü kongrelerde Aybar'ın yapmış olduğu konuşmaların saat olarak toplamı nedir bilmiyorum. Bu zaman içinde Aybar, sosyalist terminoloji ile, üst yapı kurumlarının, alt yapı kurumlarına üstün olduğunu anlatmaya çalıştı. Gene, Aren, Boran ve arkadaşlarının da her iki kongrede konuşma süreleri toplam saat olarak ne kadardır hesaplamadım ama, onlar da, aynı terminoloji içinde altyapı sorunlarının üst yapı sorunlarına üstünlüğünü belirtmiye çalıştılar. Kaba bir anlatımla tartışma, bilimsel olarak, alt ve üstyapı kurumlarını anlatmakla geçti. Kişiliklere dokunan bölümlere aldırmıyoruz.

Acaba düşündüklerini, yahut yaşama sürelerince önem verdikleri, deneylerinden gelen, araştırmaları sonucu görüşlerini gereğince belirttiler ve delegelere bunu ulaştırabildiler mi?

Üç Doğulu delegeydi. Oturduk konuşuyorduk. Bunlar, Aybar'ı ve ötekileri dinlemişler, seçimlerde oylarını kullanmışlar, sosyalizme vurgun ve aşık olduklarını söylüyorlardı. Yanımızda Kongreye başkanlık eden zat da vardı. Bir tanesi:

«— Iybar (Aybar değil) dedi. «Altyapıyı iyi anlattı.»

«— Mehmet Ali Bey mi»

«— Mehmet Ali Bey, bizim ilçenin kaymakamı, o değil, Iybar, Iybar...»

«— Mehmet Ali Aybar mı altyapıyı anlattı?»

«— Heye...»

«— Ne dedi?»

«— Alt yapı, yani taban, bizim bildiğimiz gibi düşünüyor... dedi.»

«— Öyle mi düşünüyorsunuz sizler...»

«— Evet, bizler Doğuluyuz, alt yapıyız biz... Tabanız... Kim tabandan yanaysa biz ondan yanayız...»

Aybar, Boran, Aren ve ötekiler iyice anlatmışlar, bunlar da anlamışlardı. Bakıştık birbirimize...

Nâzım'ın bir mısraı vardır:

«— Karenski kalmış kimlere...» der.

İçimden «Aybar kalmış kimlere...» geçti. Geçti, fakat dışarı vuramadım. Merkez yönetim kuruluna bakıyorum. Bunların kaçı yılların ezalı, cefalı toplumculuğu içinden geçip gelmiştir? Bir kaç parti değiştiren sendikacılar, birkaç parti değiştiren politikacılar, toprağı geniş olan, fakat toprak ağası olmadıkları ile öğünen toprak sahipleri doldurmuş merkez yönetim kurulunu...

«— Aybar kalmış kimlere...»

Gazeteler bu kadronun partiyi daha sola kaydıracağını yazıyorlar. Demek solu karşımızdakilere de anlatamamışız. Parti bu yönetici kadrosu ile sol'a değil, daha sağa kaymıştır. Gittikçe de kayacaktır. Egemen çevreler de bunu istiyorlar. İstedikleri olmuştur. Ama olmamış gibi göstermekte çıkar umuyorlar. Oy oyunları, kulis dalavereleri adını «Sosyalist» koyan partiye de egemen olmuştur. Uzun yıllar deneyden geçmiş, sosyalizm için ömür bağışlamış, kahrına, mihnetine, çilesine katlanmış insanlar yönetici kadronun özellikle dışında bırakılmıştır. Bunun da bir hikmeti, bir sebebi var. Eğer sosyalizmi oy almaktan, emekçi ve köylülerin oyunu alma maharetinden ibaret sayan bir kör dehlize getirip sokacak idiysek, bugün bu mahareti gösteren tek parti AP dir. Sosyalist mi AP?

Demirel bu konuda da oy için bir çıkar umarsa:

«— Ben de sosyalistim...» der, geçer. Hem de bizi büyük oylar alarak çiğner de geçer... Bu değil sevgili kardeşlerim bu değil iş...

Koca bir aydın kitlesi Aybar'ın ardındaydı. Ressamı ile, şairi ile, sanatçısı ile, araştırmacısı, yorumcusu, bilim adamı, okuru, yazarı ile... Bunlar şimdi küskündürler. Dostça söylüyorum, küsüp bir kenara çekilme eğilimindedirler. Türkiyenin zor koşullar altında yetiştirdiği böyle bir kitleyi ardına alıp bir yolculuğa çıkma, Başbakan olmadan daha önemlidir. Bunun değerini bildiler mi? Kime, gel çalış derse, ardına takıp götürebilir mi merkez yönetim kurulu? Mecliste, Başkanlıkta veya komisyonlarda, partilerin aldıkları oylara göre temsil yetkisi verilmediği zaman kıyametler kopuyor. Merkez yönetim kurulunda, muhalefet gurubuna da aldıkları oy oranında niye temsil olanağı tanınmadı? Bu kadar iyi niyet olsun, bazı çözülmeleri önleyebilirdi. Yapmadılar

Parti (sosyal demokrat) olmaya doğru kaydırılmıştır. Tarihi ve sosyal bir süreç içinde buna da rıza gösterebiliriz. Tarih boyunca neye rıza göstermedik ki? Sosyal demokratlar da, sosyal demokrat olmayanların gücünü bilirler. Onlardan yararlanmak isterler. Tarihi süreç içinde karşılıklı alışkanlıklar vardır. Buna göre davranışları olur. Kör kör parmağım gözüne, der gibi kimse bir sol birikimi böyle bir yere tıkayıp, üstüne bir kör tıpa vurmaz. Düşman dahi buna kıyamaz.

Bizim ülkemizde elbette, fiilen üretime katılmış emekçi ve köylülerin işidir sosyalizm... Ama bunlar eğitilmiş ve işi öğrenmiş olarak ele alırlar. Derme çatma, derleme toplama kimseleri sun'i olarak emekçi veya köylü gibi gösterirsek, yürünülen yönde olmayız. Ankara, İstanbul veya Izmir'den delege çıkma zor. Ama uzak illerden delege bulamazsın ki, delege çıkma kolay. Büyük şehirlerin ne dediğine kulak verme, ama (Aybar)a (Iybar) diyenin çoğunluğu ile de sonuç al!.. Biraz hazin oluyor.

Eskiler için:

«— Hapis yattılarsa ne olmuş?» diyorlar.

Onlar hapis yattıkları için bu noktaya geldik. Sizler hapis yatmadınız, işin kolayına saptınız, buraya geldik... Hangisini tarih nasıl değerlendirecektir, düşündünüz mü hiç?

Ağulu bir şerbet içmişcesine bir yılı bitirip yenisine giriyoruz. Biz bu şerbetin tadını eskiden biliriz. Bunu bize içirenler hasımlarımızdı, acı olan yanı, şimdi içirenler dost görünenlerimizdir. Buna da katlanırız, bağışıklığımız var. Ama geçen boş zamanlara kim:

«— Dur!...» diyecek... İşte buna yanarım.

Alkılıç'ın ismiyle İngiltere çalkalandı...

İngiliz basın ve televizyonunda son iki haftadır, Alkılıç'ın ismi, resmi ve akıllara durgunluk veren hikâyesi vardı.

30. Kasım. 1968'de The Times Gazetesi'nde Kardaş Derneği üyelerinin Alkılıç davasını anlatan mektubu yayınlandıktan sonra, yankılar genişledi ve birbirini izledi...

17. Aralık. 1968'de gene The Times gazetesinde gazeteci ve yazar Keith KYLE **«Prisoner in Turkey»** başlığı altında Süleyman Demirel efendinin demokrasi anlayışını bir paralık etti.

Bu arada Kardaş Derneği ve Amnesty International BBC televizyonu ile ilişki kurmuştu. 18. Kasım. 1968'de BBC televizyonunun «24 saat» programının prodüktörü Mr. Gordon WATTS tarafından BBC'ye davet edildim. Bir kaç gün içinde **«Şadi Alkılıç»** için hazırlanmasını istediğimiz programı yayınlıyacaklarını söyledi. Ve o gün, programın son hazırlıkları yapıldı.

Mr. Gordon WATTS, tarafsız ve yaşına nisbetle çok olgun bir genç adam. Şadi Alkılıç'ın hikâyesini başından sonuna kadar bir kere daha dinledi benden. Dosyasından Türk Ceza Kanununun 142/T'in İngilizceye çevirisini çıkardı. **«Demokratik bir memlekette bu kanun nasıl yürürlükte kalır, şaşılacak şey...»** dedi.

İşte bu arada Gordon WATTS'ın söyledikleri:

«Biz bu programı televizyonda canlı bir tartışma şeklinde yapmak istedik. Türkiye Büyük Elçiliğinin Basın Ateşeliğinden bize birisini yollamalarını rica ettik. Niyetimiz, Şadi Alkılıç'ı mahkûm eden zihniyeti savunan birisini masanın bir ucuna oturtmak, masanın diğer ucuna'da sizi oturtmak... Ve her iki tarafın görüşlerini İngiliz kamu oyuna dinletmek, kararı ona bırakmaktı. Fakat telefonda konuştuğumuz Basın Ataşesi: «Böyle bir tartışmaya KATİYEN Türk Elçiliği katılmıyacaktır. Şayet BBC böyle bir program yayınlarsa çok rencide olacağız. Türkiye sizin işlerinize karışmıyor, siz neden bizim işlerimize burnunuzu sokuyorsunuz?» gibi son derece asabi laflar etmiştir.»

Bu durum karşısında BBC, tarafsız kalma ananesine uymak için tek taraflı konuşma yapmaktan sakındı. ALKILIÇ'ın bana yolladığı resmi belki de yüz defa büyültülerek sahnenin önüne kondu. Ve Kenneth ALLSOP, sözlerine Süleyman Demirel'in son Adalet Partisi Kongresi'nde ettiği **«fikir özgürlüğü»** ve **«demokrasi»** martavallarından bir kaçı ile başladıktan sonra ŞADİ ALKILIÇ'ın hikâyesini başından sonuna kadar anlattı. İngiliz bilirkişilerin elinde Alkılıç'ın Cumhuriyet Gazetesi'nde çıkmış olan yazısının İngilizce çevirisi vardı. Tek bir tanrı kulu bu yazıda komünist propagandası bulamadı... Hele hele senelerce hapis cezasına yol açacak bir suç unsuru nasıl yaratıldığını İngilizlerin havsalası almadı.

BBC'nin bu programını band'a aldık. Band'ı ANT'a yolluyoruz.

22. Aralık. 1968 Pazar günü özel ticari televizyon'da London Weekend Television'da ünlü Eamen Andrew Show'da Amnesty'nin Genel Müdürü yeni yıla hapiste girecek fikir suçlularında söz açtı ve gene Alkılıç'ın muazzam bir resmi televizyondan 20 milyon insanın evlerine uzandı...

Olaylar birbirini kovalıyor...

23. Aralık. 1968 Pazartesi günü İngiltere'nin liberal gazetesi The Guardian'ın 8'ci sayfasında ALKILIÇ'ın büyük bir resmi ve Keith KYLE'ın uzun bir yazısı yer almıştı. Daha ziyade sağa kaçan bir liberal olan Keith Kyle ile gerek telefonda gerekse de Amnesty'de yaptığı konuşmalarda daima **«Alkılıç'ın böyle bir makale için bunca yıl hapis yemesi... Sonra'da Adalet partisinin demokrasiden fikir özgürlüğünden bahsetmesi hem gülünç (bizler için), hem'de hazindir (sizler için)»** demiştir...

KYLE yazısında Demirel demokrasisini yerden yere vurmakta, Yassıada mahkumlarını ortaya salıverip, Alkılıç'ı hapiste çürütenlerin hakiki çehrelerini dünya kamu oyuna göstermektedir.

İngilterede açılmış kampanya burada bitmemiştir... The Times Gazetesi **«Yeni yıla hapiste girecek olanlar»** başlığı altında Amnesty tarafından hazırlanmış uzun bir yazı yayınladı... Ve Türkiye'deki fikir suçlularının genellikle **«solcular»** olduğunu açıkladı.

Bu arada KARDAŞ Derneği, Londra Büyükelçiliğimiz önünde Alkılıç için bastırdıkları beyannameleri dağıttılar.

27 Aralık 1968'de de Berlin'den gelmiş olan arkadaşlarla beraber, Prenses Margaret'in ve bir çok büyükelçiliklerin bulunduğu Kensington Palace Gardens'de teker teker elçiliklere beyannameleri bıraktık. Tam ordan ayrılırken polis'e de bir beyanname verelim, dedik... Ve başımız derde girdi... Bu yol özel bir yol olduğu için beyanname dağıtımı yasakmış... Ama atı alan Üsküdarı geçmişti. Biz

Ortadoğu'da savaş bulutları birikiyor

Auschwitz'in anısı bile haksız bir davayı desteklemeye çağrıda bize baskı yapmamalıdır. Ben, ailesinin bir kısmının Auschwitz'de öldüğünü gören ve İsrail'de yakınları olan yahudi asıllı bir marksist olarak konuşuyorum.

Isaac Deutscher

İsrail savaş çılgınlarının Beyrut'un uluslararası nitelikteki hava alanına saldırarak Lübnan Havayol... bölge için olduğu gibi, dünya barışı için de umutlu perspektifler vaadetmediğini ortaya koymaktadır.

Saldırının tarafsız bir ülkenin canevine, hem de uluslararası bütün kuralları misli görülmemiş bir sorumsuzluk, akıl dondurucu bir pervasızlıkla hiçe sayarak yöneltilmesi İsrail'in niyetini açıkça ortaya koymaktadır: Ne pahasına olursa olsun işgal altındaki Arap topraklarına çöreklenmek. Hiç değilse, Arapları, 5 Haziran yenilgisinin masasına oturtarak, savaştan mümkün olduğu kadar kârlı çıkmak...

İsrail şimdiden Kudüs'ten Gazze'ye kadar, Sina'dan Şeria'nın batısındaki Ürdün topraklarına, Suriye'nin Golan yaylasına ebediyen yerleşmenin gereklerini yerine getirmekle meşguldür. İsrail sadece geçen yıl işgal altındaki Arap topraklarından Sina bölgesinden 6 milyon ton petrol, manganez, Şeria'nın batısındaki verimli Ürdün topraklarından ve Gazze'den ise tonlarca balık, sebze, meyve iç etmiştir. Bezirgân politika, bir süredir silah zoruyla ele geçirilen Arap topraklarının zenginliklerine ilelebet el koymak için de, bölgedeki Arap halklarını göçe zorlayarak Arapların yerlerine yurtlarına «seçilmiş ırkdaş» larını yerleştirmektedir. Suriye'den ele geçirilen toprakların «kolonize» edilmesi için de bölgede onu aşkın Kibutz kurulmuştur. Kudüs'ün ilk çeyrek bölümünün yahudileştirilmesi de, yine bugünlerde sona ermek üzeredir. Bir sonraki aşamada ise, Talmud'a uygun olarak bütün dinlerin beşiği sayılan Kudüs'ün tümü yahudileştirilecektir. Siyonizmin dümensuyundaki bir bölük batı basını, altı günlük savaşın hemen ertesi İsrail'in başkentini dünya kamuoyuna Tel Aviv yerine Kudüs şeklinde takdim etmekte birbiriyle yarışa girişmişlerdir. Beyin yıkama bugün de olanca hızıyla sürmektedir.

Şüphesiz bütün bunlar İsrail'in işgal ettiği topraklardan çekip gitmek niyetinde olmadığını yeterince ortaya koymaktadır. Bununla birlikte çöreklenme eğiliminin başka kanıtları da yok değildir. Örneğin İsrail, tıpkı ilk yerleşme döneminde uyguladığı gibi, gerek yurtlarından sökülüp atılan Filistinli arapların durumunu düzeltecek, gerekse de işgal edilen toprakların terkedilmesiyle sonuçlanacak barış tekliflerinin tümünü dün olduğu gibi bugün de, sistematik bir biçimde geri çevirmektedir. İlk yerleşme döneminden bu yana İsrail'in her iki konuda reddettiği Birleşmiş Milletler tekliflerinin sayıları yüzleri aşmaktadır. Yerleşme döneminde olduğu gibi bugünkü yayılma döneminde de, İsrail işgal kuvvetlerinin yerli halka ettikleri zulüm, reva gördükleri eziyet, aralarında ünlü İngiliz tarihçisi Toynbee olmak üzere çok sayıda tarafsız şahsiyeti isyan ettirmiştir.

Bugün, Ortadoğu'da barışın sağlanması, şüphesiz ilk elde İsrail'in işgal altındaki arap topraklarını terketmesinden geçmektedir. Bu realite, başta Sovyetler Birliği olmak üzere, Arap ülkeleri, Fransa, İngiltere, hattâ, bir dizi sinsi hesaplarla da olsa, Amerika tarafından da kabul edilmektedir.

İsrail'in güvendiği **«dağlar»** kimsenin meçhulü değildir. Gerçekten de Amerika, Güvenlik Konseyi kararında imzası bulunmasına rağmen, konsey kararının uygulanması konusunda en ufak bir çaba bile göstermemiştir. 1956 da İngiltere ve Fransa ile ortaklaşa girişilen talihsiz Süveyş harekatında, İsrail'in Sina'yı terketmesinde, Eisenhower - Nixon - Dulles yönetiminin rolünü, giderek baskısını hatırlayanlar, bugünkü durumun, Amerika'nın Ortadoğunun petrol bölgeleri ve Akdeniz'deki gün geçtikçe daha da bir önem kazanan çıkarları göz önüne alındığında, düne kıyasla hayli değişik olduğunu, kolaylıkla teslim edeceklerdir. İsrail ise, Amerika'nın bölgedeki çıkarlarına hizmet karşılığında, hem yayılmayı hem de yeni **«güvenlik sınırları»** gerçekleştirmeyi sağlama yolunda, durumdan yararlanmayı amaçlayan fırsatçı bir politikanın peşinde koşmaktadır. Başta Dayan, Alon ve Begin olmak üzere çok sayıda İsrail sorumlusu İsrail'in yayılmayı gerçekleştirmeksizin, güvenlik sınırları elde etmeksizin, barışa rıza göstermeyeceğini açıklamışlardır. Savaş çılgınları arasında ön sırayı tutanlardan kimi ise, bu **«güvenlik»** sınırları konusunda **«baklayı ağızdan çıkarmakta»** tereddüt etmemişlerdir. Bu takıma göre Süveyş ve Şeria doğal, dolayısıyla da **«güvenilir»** sınırlardır. Böylece Kudüs, Gazze cebi ile Akabe, bir de bunlara Suriye'nin Golan yaylasıyla, Şerianın Batısındaki Ürdün toprakları eklenince **«Büyük İsrail'in»**, şimdilik **«bir kısmı»**, ortaya çıkmaktadır. Talmud'u biraz daha karıştıranlar, doğal uzantıda Kıbrıs'ın da bulunduğunu öne sürmektedirler.

İşgal altındaki geniş toprakların elde tutulması, küçük bir ülke için hiç de kolay bir iş değildir. Üstelik Filistin milliyetçilerinin her geçen gün daha etkin bir duruma gelen El Fetih örgütü, işgal altındaki topraklarda yaşayan yerli halkın zapt-ı raptını büyük ölçüde güçleştirmektedir.

Gerçekten de 5 Haziran savaşının bitiminde, İsrail zafer sarhoşluğundan sıyrılır sıyrılmaz, acımasız bir gerçekle, emperyalizmin eline tutuşturduğu boyundan kat kat büyük bir zaferle karşı karşıya kalmıştı. Üstelik bu zafer, gerçek hedefine, yani Mısır, Suriye ve Irak'taki ilerici rejimlerin yıkılması hedefine ulaşamadığı gibi, yenik düşen Arap ülkeleri, garip bir biçimde, sanki yenik düşen kendileri değilmişçesine davranıyor, İsrail'i tanımamakta direniyorlardı Çok geçmeden El Fetih bir yandan işgale başkaldırırken, öbür yandan yurtlarından sökülüp sefaletlerin en acımasızına terkedilen bir buçuk milyon Filistin'li arabın haklı mücadelesini yürütüyordu. Hareket, Ulusal Filistin Kongresi'nin Kahire'de toplanmasından sonra gerçek ve yaygın bir **«direnme»** örgütü halinde ortaya çıkmıştı. El Fetih'in militanları, işgal altındaki bölgelerde müstevliye irili ufaklı darbeler indiriyordu.

FİLİSTİN'Lİ EL FETİH KOMANDOLARI
— İşgal altındaki Arap halklarının direnci —

These words meant six years in a Turkish gaol for their author

By KEITH KYLE

İngilterede liberal The Guardian Gazetesi'nin Alkılıç ile ilgili küpürü

beyannamelerimizi yerli yerlerine iletmiştik. Uzun boylu polise Alkılıç davasını anlatık. Polis refakatinde yoldan dışarı çıkarıldık ve serbest bırakıldık.

Şimdi amaç Fransa'da da bir kampanya açmak. Anladığıma göre Berlin'deki toplumcu arkadaşlar Alkılıç için bir bildiri yayınlamışlardır. Onlar da harekete geçiyor...

Bu sabah İsveç'ten mektup geldi. Oradaki Türkler de ortalığı birbirine katmıya hazırlanıyor.

Hodri meydan... Biz Alkılıç ve onun gibileri için savaşa sonuna kadar devam edeceğiz. Proleter şoförü, kahraman şoförü hapse atmışlar, Alkılıç haksızlığını protesto etti diye. Daha çok proleterler çıkacak ve protesto edecekler... Tüm Türk ulusunu da mı hapse atacaksınız?

Sizi bizi bilmezler, sizi...

Selma ASHWORTH

İsrail ise; bir yandan içeride başlayan hareketi ezmek, öbür yandan da El Fetih'in dışarıdaki kaynaklarını bahane ederek misilleme paravanası ardında Mısır, Suriye, Ürdün'e şüphesiz yeni bir savaşı kundaklamak amacıyla kışkırtma saldırılarında bulunuyordu.

İsrail bu kez, kışkırtma tırmanmasında bir adım daha atarak Ortadoğu çatışmasının dışında kalmış olan Lübnan'a El Fetih komandolarının Atina havaalanından bir El - Al uçağını makineli tüfek ateşine tutmalarını bahane ederek saldırmıştır. Tarihte eşine ender rastlanan bu kancık saldırı dünya kamuoyunda büyük tepki yaratmış ve İsrail kendisine 50 Phantom avcı - bombardıman uçağı verme kararı alan Amerika dahil herkes tarafından nefretle kınanmıştır. Güvenlik Konseyi'nde İsrail delegelerinin **«yavuz hırsız»** politikası *ise semere vermemiş,* siyonist propaganda olağanüstü kepazeliği örtmeğe yetmemiştir. İsrail Din İşleri Bakanı ise, Lübnan saldırısını kınayan ve tarafları barışa çağıran Papa 6. Paul'a şiddetle çatacak derecede işi azıtmıştır.

Fransa'da L'Humanité'nin başyazarı René Andrieu, **«Filistin halklarının haklarını çiğneyerek Arap topraklarını silah zoruyla işgal eden İsrail'dir. Bu sorun çözülmediği sürece, Tel - Aviv Hükümeti'nin, kurbanlarının direnci karşısında kıyamet koparmaya hakkı olamaz. İsrail ulusunun yaşama hakkı varsa eğer, hangi ayrımcı kıstasa dayanarak bu hakkı Arap ulusları için yok sayacağız? Altı günlük savaşın ertesi «zafer» in hiçbir şeyi çözmediğini, şiddetin, baskı ve zulmün kaçınılmaz bir biçimde başkaldırmayı getireceğini tahmin etmek için kâhin olmaya lüzum yoktu. İsrail'in dâvası, topraklarına yeni topraklar katmak, insanları yerlerinden yurtlarından kovmak, köyleri dinamitlemek, havaalanlarını bombalamakla, adalet dâvası olarak görünemez. Tel-Aviv'in aşırıları, rüzgâr ekenin fırtına biçeceğini hatırlamalıdırlar...»** demektedir.

Doğudan batıya çok sayıda gözlemcinin de katıldığı bu uyarı, savaş çılgınlarını akıl yoluna getirmeye elbette ki yetmeyecektir. *Bu takım dün olduğu* gibi bugün de, barış yolunda atılacak adımları hiçe saymakta devam edecektir. Tel - Aviv'in Birleşmiş Milletler'e karşı takındığı olumsuz tavır öteden beri bilinmektedir. Basın, kamuoyunu Birleşmiş Milletler kararlarına karşı alabildiğine kışkırtmakla görevlendirilmiştir. Maceracı takım şimdi, Dayan aracılığıyla, Ben Gurion'un **«her şeyin kaba kuvvetle çözüleceği»** politikasını yürütmektedir. Bu politikanın son tahlilde hezimetle sonuçanacağını ileri sürenler ise, her türlü yola başvurularak susturulmaktadır.

Gerçi mini - güç'ün, arkasındaki Amerikan devinin gölgesini kendisine ait sanarak silahsız hava alanlarını basması, kahramanlık ve askeri zafere susamışlığın karanlık kompleksleri içinde bocalayan takımı hayli sevindirmiştir. Ama dünya yüzünde yaşayan insanların büyük çoğunluğu, 6 kişilik bir orduya sahip olan Monaco Prensliğini basmanın kahramanlık olmadığını, gerçek kahramanlığın savaştan çok barışçı olmak olduğunu çok şükür bilmektedir. İkinci Dünya Savaşının en büyük kurbanarından ları'na ait sivil yolcu uçaklarını tahrip etmesi, yeni yılın biri şüphesiz Avrupa ve Slav halklarıyla birlikte Yahudiler olmuştur. Karl Marx, judaizmin sadece bir din değil, aynı zamanda bir ideoloji olduğunu söylemekte ve judaizmin ekonomik ve sosyal temellerine değinerek, onu, oraya buraya dağılmış bir ulusun kalıntılarının, kendisini ticarete adamış belli grupların yaoa kastların dini olarak saptamaktadır. Böylece, Marx'a göre, anti - semitizm de ideoloji olarak ortaya çıkmamaktadır. Anti - semitizm de, tıpkı judaizm gibi ekonomik ve sosyal bir temele dayanmaktadır. Dolayısıyla da olay, bir rekabet, bir ticaret ve çıkar kavgası şeklinde belirmektedir. Yahudilerle yahudi olmayanlar arasında sürüp giden bu kavga, sonunda iğrenç bir ideolojiye dönüşmekte ve taraflar arasında bir ticaret kavgası haline gelmektedir. Bu meselede sosyalistlerin tavrını da Marx şöyle açıklamaktadır: **«Liberal burjuva demokrasilerinde dinsel ve politik kurtuluş (emancipation) yahudi sorununu çözemez. Değişimin, yani «kurtuluş» un her iki alanda birden olması zorunludur. Bir yandan toplumun tümü «para» nın iktidarından yakasını sıyırırken, öbür yandan ve aynı zamanda yahudiler kaçınılmaz bir biçimde bizzat kendi aleyhlerine dönecek olan «para peşinde koşmak» tan, parada kuvvet ve özgürlük vehmetmekten kurtulmalıdır. Yahudinin gerçek kurtuluşu, emekçi halklara ve onların toplumuna kaynaşmasındadır. Aksi yönde hareket etmekle, Yahudiler, kendi mutsuzluklarını hazırlayacaklardır.»**

Yahudi'lerin dün olduğu gibi bugün de Marx'tan alacakları dersler vardır. Dün'ün acımasız gerçeği bugünkü maceracı takımı uyarabilecek midir? Gelişmeler aksi yöndedir. Tek umut, İsrail'de de, meseleleri, gerçek boyutlarıyla barış yönünde düşünenlerin varolduğu umududur.

Meselenin Türkiye'yi ilgilendiren yanına gelince...

Yeşilköy Havaalanı'nın böyle bir baskına uğradığını düşününüz. Bir an Lübnan'ın yerine koyunuz kendinizi.

Ortadoğu'da sırtını Amerikan emperyalizmine dayamış, sergerdelik heveslisi bir mini - güç, boyundan büyük işlere karışmaktadır. Büyük devletler, özellikle Ortadoğu ülkeleri kamuoyu, gençliği İsrai'in bu tür sorumsuz davranışlarına olanca gücüyle karşı çıkmalı, İsrail'i durdurmak için bütün baskı araçlarını harekete geçirmelidir. Ve bunu ateş bacayı sarmadan yapmalıdır. Çünkü İsrail yeni saldırıların hazırlığı içindedir. Türkiye Hükümeti de, bir Ortadoğu ülkesi olarak bütün tedbirleri almalıdır. İsrail'i kınamak yeterli değildir. Zorlayıcı tedbirler almak şarttır.

İlerici gençliğe, Türkiye'nin zinde güçlerine bu konuda görev düşmektedir. Amerika'ya karşı Vietnam halkı safında yer alan Türk gençliği, bu kez yine Amerikan emperyalizmi adına Arap uluslarının başına musallat olan İsrail'in savaşçılarına aynı güç ve etkinlikle **«dur»** demesini bilecektir. İplerin Amerikan emperyalizmi tarafından çekilmesi, siyonist büyük propagandaların gücü bütün sorumsuz davranışlara gösterilmesi gereken tepkileri geniş ölçüde önlemektedir. Türkiye'nin zinde güçleri, dünyanın dört yanında emperyalizne karşı ölüm - kalım savaşı veren mazlum halklarla tam ve etkin bir dayanışma halinde olan ilerici ve bilinçli gençliğimiz, Türkiye'nin bir Ortadoğu ülkesi olduğunu ve Amerikan emperyalizmine karşı kurtuluş savaşı verdiğini hatırdan çıkarmayarak, Arap halklarının yanında yerini almalı ve vakit kaybetmeksizin harekete geçmelidir.

Hüseyin BAŞ

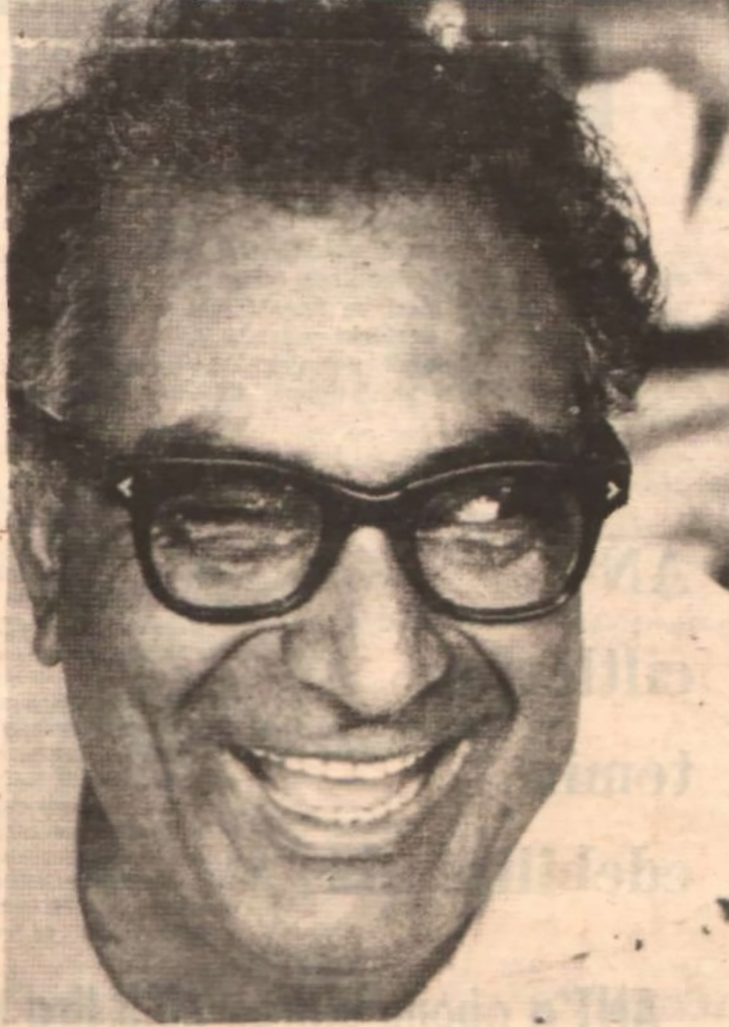
Yaşar Kemal'in üçlüsü üzerine

Murat BELGE

Yaşar *Kemal'in* **Ortadirek, Yer Demir Gök Bakır** ve **Öl-mez Otu** üçlüsü romancılığımızda son yılların en önemli atılımıdır. Yaşar Kemal bu üçlüyle kendi sanatında da büyük bir ilerleme yapmış, **İnce Memed**'i çok geride bırakmıştır. *Bu romanları* uzun uzun incelemek, değerlendirmek gerekiyor, ama şimdilik özellikle önemli bulduğum bir nokta üzerinde duracağım.

Türkiye'de dinden söz edilirken hep ortodoks Müslümanlık düşünülür. Yeni Osmanlılar'dan bu yana bütün yenilik, ilericilik hareketlerinde İslâm dini bu şekilde ele alınmıştır. Şu veya bu şekilde Pan - islâmizm'i savu*nan kimseler de* dini aynı açıdan görmüşlerdir. Oysa, dinci olan veya olmayan aydınların zihinlerindeki din kavramıyla, köylülerimizin zihinlerindeki dini inançlar bir hayli başkadır. Köy, son derece geri bir üre*tim düzeyinde olduğu için*, dini ideolojisi de oldukça geridir. İslâm dini, köylümüzde, bir üst - tabaka olarak vardır, yüzeyseldir. Bunun altındaki alt - tabaka ise tamamen mitolojiktir. Köylümüz cine, periye, *ermişe inanır. İslâm'ın Allah'-ı* adamakıllı antropomorfik bir şekilde görür, yani insandan pek ayırt edemez. İslâm'dan önce varolan bütün batıl inançlar zihninde dipdiridir. Çünkü henüz tektanrıcı bir di*ni bütünüyle değerlendirecek* düzeye gelmemiştir.

Derinlemesine incelenmesi gereken bu konuyu aydınlarımız yazık ki sistemli bir şekilde ele almamışlardır. Türkiye'*nin sosyal* yapısı üzerine okuduğum kitaplar arasında yalnız **Taner** Timur'un **Türk Devrimi'nde**, *yurdumuzun dini ideolojisinde* böyle bir ayrım yapıldığını gördüm. Taner Timur, halk arasındaki dini «popüler İslâm» şeklinde niteliyor ve bunu aydınların düşündüğü İslâm'dan ayırıyor. Dolayısıyla, Türkiye'de din kurumunu bütünlüğü i*çinde ele alıp doğru bir temele* oturtabiliyor.

YAŞAR KEMAL
— Üçlü'yü onbeş yılda yarattı —

İşte Yaşar Kemal üçlüsünde bu son derece önemli sorunu ön plana çıkarmıştır. **Bilim adamlarının** üzerinde pek durmadık*ları ciddî bir olayı bir roman*cı olarak çok iyi **anlamış ve** anlatmıştır. Tektanrıcı dinlerin soyut Tanrı'sı ve yüksek ahlaki ilkeleri, bizim köylülerimiz gibi geri bir uygarlık aşamasında bırakılmış insanlar için kolay anlaşılır şeyler değildir. *Onun için Meryemce Tanrı'yı* «Güzel yüzlü, kara gözlü Allahım» diye iltifatlar yağdırarak kandırmaya çalışır. Kızınca da «Yeri göğü yaradan koca Tanrı'sın, şu taşı oraya koyacak ne vardı?» diye söylenir.

Tektanrıcı dinler, Tanrı'yı doğanın, evrenin dışına çıkarmışlardır. Tanrı bir yaratıcı olarak dışımızda ve uzağımızda **bir** güçtür. Her yerde, doğanın her bir köşesinde Tanrı'yı gören mistiklerle ortodoks din adamları bu yüzden hep çatışır. Köylülerimiz ise, eski çoktanrıcı kabileler gibi doğanın içinde, doğaya son derece bağlı olarak yaşamaktadırlar. Varını *yoğunu* doğal olayların yolunda gitmesine (yağmurun zamanında yağıp zamansız yağmaması gibi) bağlayan bu insanlar, böylesine uzakta bir **Tanrı'yla** rahat edemezler. Ona inansalar da **araya başka** *güçler koymak zorundadırlar.* Çünkü böylece, somut bir şeylere tutunma imkânını bulurlar. Evliyalar, ermişler bu ihtiyacın ürünüdür.

Yaşar Kemal'in üçlüsünde, Muhtar'ın kazığını yiyip evlerine parasız dönen ve ağanın gelip her şeylerini alacağından korkan köylüler, uzun ve durgun kış aylarında, kendilerini avutacak bir şey bulmak zorundadırlar. Taşbaşoğlu daha *Çukurova'ya inmeden anlatmış*tır onlara Muhtar'ın namussuzluğunu. Ama dinlememişlerdir. Şimdi Taşbaş bir Tevrat peygamberi tavrıyla hepsine lânet etmektedir. Bu dili köylüler daha iyi anlarlar. Az zaman sonra Taşbaş evliyadır — hiç istemediği, inanmadığı halde. Köylüler rahatlamışlardır. Tutunacakları, kendilerini koruyacak bir güç bulmuşlardır artık. Gerçekten inanırlar mı? Bu *soruyu onlar* da *sormak* istemezler. Çünkü onlar için mesele, inanma ihtiyacıdır ve şimdi bu ihtiyacı doyurabilmektedirler. Taşbaş olayı büyüdükçe **büyür**. Hele onun öldüğü haberi yayılınca, **abartmaların so***nu gelmez.*

Ama ertesi yaz köylü iyi bir tarla bulmuştur. Bu yıl iyi pa*ra kazanacak, borcunu ödeye*cektir. Taşbaş'a inanmaya pek ihtiyaçları kalmaz. Netekim, ölmemiş olan Taşbaş yanlarına gelince suratına bile bakmaz-

Zincirleme

●
Düşünceli sevda çiçekleri hangi uzak ölülerin
Dudaklarıyla uzattıkları
Duğulu camlar gibi serin
Ölümlü insanın ölümsüzlüğü derinliğinde yatan
Hayyâm'dan Nâzım Hikmet'e
Yazılmış bütün rübâilerin

●
Bitirmek elbette zor bir şarkıyı başlamaktan
Gönüllerde akşam olur mum biter sulanır kan
Simsiyah yokluk bulutları çöktü mü salkım salkım
Gelecek kuşaklara yansımasıyla avunur insan

●
Çıktım uzay kapılarından o gece evrene baktım
Her yıldız başlıbaşına bir sonsuzluktu
Ben ufacıktım
Kımıldadıkça Nasreddin-i Tusi'nin mezarlıklarında
Sisli tülbentleriyle serviler
Doydum ölüme
Yeniden dünyaya acıktım

●
Gece kıvrak poyraza karşı kıvılcımlı çingeneler
Ocak sönmüş
Yine dönmüş eski yalnızlıklarına son güvercinler
Bütün antenlerde telâş telâş alârm ıslıkları
Ateşlendi ateşlenecek
Gizli rampalarında güdümlü füzeler

●
Köpeklerle doldurmak

Sinemada destan kahramanları

Bir halkın gelenekte var olan öykülerini, destanlarını beyaz *perdeden yine halka yansıtırken* filimciler çok dikkatli olmalıdırlar. Yeşilçamı uzun süredir kasıp kavuran sözümona destan kişileri, ülkenin yüzyıllaşmış şartlanmalarının çarpıtılmış ör*neği olmanın ötesine* geçememişlerdir. Bütün değerlerin emekçi sınıfın yararına gelecek kuşağa dönük yenilendiği günümüzde, Türk sineması Batılı örneklerin etkisinde kandırmacılığını sürdürmeyi denemektedir. Destanların dünyanın bütün halklarında ortak gibi gözüken ve adına belki de 'yaşama nedeni' denilebilecek güçleri sahteciliğe, kandırmaya gereken cezasını vermektedir. Çünkü temelde bir destanı oluşturan zaman ötesilik, süreklilik ve ortaklaşalık tutucu bir düzenin organları durumuna getirilmek istendiğinde, geri tepen ve öldüren silâh olmaktadır. *Halklar işler destanın* oyalarını, tıpkı gelinlik bir kızın çeyizine gösterdiği özenle. Destanlarda bir yandan yüzyılların çocuksu duyarlığı, saf olana dönebilme özlemi, *öte yandan acımasız bir emek hıncı* yansır. Alt yapı kurumlarının üst yapı kurumlarıyla dengeli bir sentezidir onlar. Bu uyumu somutlaştırır halklar. Masalsı çetin kişilikler yaratırlar. Dünü, bu günü ve geleceği kişiliğinde toplayan destan kişileri eski Yunan Mitolojisinin yarı tanrı kişileri*ne benzemez. Onlar Doğu insanının yalın, salıklı* övünmesiz kişiliğidirler. Ne katı bir mantık şematizmine ne de alabildiğine duygusallığa yer vardır kişiliklerinde. Durmadan yenilenen, bütün katılığına karşın iyiye, güzele, doğruya hakkını teslim eden bir halkın ortaklaşalığı «Yarın dudağından gayri her şeyde» bir olabilme tutkusu yoğunlaşır çünkü.

Duygusallığı değil, içinde mantığı, sağduyuyu, içgüdüleri organik bileşime ulaştıran duyarlığı vardır destanlarımızın.

Filimcilerimizin destanlara örneğin bir Köroğluna el atmaları bunca yıllık geleneksizliğin doğal bir belgesidir. Sürüp gider gibi gözükse de bir destanı yalnızca destan olduğu için perdeye *aktarma tutkusu bir kaç filimden sonra tıkanacaktır.* Var olan bir özü, ayakları yere basmayan, sözel görüntülerle geçiştirme, gerçekten halkın yarattığı emeğini, sevgisini, hıncını ve zaferini *bütün insanlığı ile koyduğu destanlarımızı kepaze etme*, uzun süre devam edemiyecektir. Filimcilerimiz küçük aşk öykülerinden başlayarak, sonunda toplumsal özü ağır basan destanlarımıza kadar uzanan serüvenlerinde sürekli bir yozlaştırmayı bilinçli olarak yapmışlardır ve yapa gelmektedirler. *Yerli filimlerde Türk insanının, onun sevincini*, hüznünü ve yaşamasını bilerek çarpıtılmış biçimleriyle ya da en azından yetisizlikler zinciri olarak görüp değerlendirmemiz mümkündür. Bu ya düpedüz *bir ihaneti*, ya da *bilgisizliği, kolaya* kaçmayı, herşeye karşın «Yıkılası hanede evlâd-ü eyal vardır» sinikliğini göstermektedir. Bu gün Türk halkının kendi özünden kopup gelen kahramanlara belli bir anlamda kendisini bulmaya gereksinmesi vardır. Bu gereksinme bir devrim sürecinin sonunda oluşagelen birikimden, yüzyılların öfkesinden ve umudundan doğmaktadır. Sürekli yabancılaştırılmaya çalışan halk beyaz perdede artık amerikan, fransız, ingiliz soytarılıklarına özenen kahramanlıklarını görmeye tahammül edememektedir. Filimcilerimizin karşısında sürekli yabancılaşmaya, sorunlardan kaçmağa çabalayan bir halk yoktur. Destansı kişiliklere ama yalnız doğuya özgü övünmesiz kişilere gereksinmesi vardır. Destanları *filimleştirme çabası saygı değer bir çaba*dır. Bu saygıdeğerlik filimleri de destanlaştırmak, fazlasıyla hakettiği güzellikleri, sevinci vermekle mümkün olacaktır. Kısaca, üreten ve yaratan halka emeğinin karşılığını vermekle.

Altan YALÇIN

rübailer

Karanlıkta sallanan başıboş havlamaları
Dünyalı kılmak geceyi
Yerli yerine koyup çalışanları
Tren çığlıklarının parıldadığını görünce şafakt
Sevinmek bir başka sonsuzluk diye düşünüp
İnsanlık katarı

●

İş ağaçta değil onu böyle büyüten toprakta
Bilmek önemli gerçi asıl iş anlamakta
Kudüs'te çanlar çalar
Mekke'de ezanlar büyürse de
Gerçeklerin en yalnızı
En katlanılmazı ve en kemiklisi
Şu çıplak doğanla şu ölen çıplakta

●

Karanlık pıhtılaşır ufuklarda kirli bir kan gibi
Kış günü dağlarda can çekişir vurulmuş insan gibi
Sular solar kuşlar ölür yıldızlar yanmaz olur
Bir rüzgâr eser yalnız
Tohumlarla dolu uğultulu bir rüzgâr
İnsanları iki bin yıldır ayakta tutan
Öfkeli umutlardan gibi

●

Bırakılan taş düşer ilk insandan beri doğrudur
Her yumurtada bir tavuk
Her tavukta ne çok tavuklar bulunur
Karşıtlarla gelişen diyalektiğin
Akla ziyan dönemecinde
Ne güneşler doğar gece yarıları
En sapa nehirler denizlere kavuşur

Attila İLHAN

lar. Onların Taşbaş'ıyla bu sefil, kendileri gibi etten kemikten adamın aynı kişi olduğunu kabul etmek istemezler. Ama içlerinden bilirler aynı kişi olduğunu. Şimdi bir tek zavallı Taşbaş'ın kendi kalmıştır ermişliğine inanan.

Bu ana çatı çevresinde daha küçük çapta sürüyle inanç işlenmiştir. Düşle gerçek bazan hiç ayırdedilemez, bazan, gerektiğinde yani, köylü bıçak gibi ayırır ikisini. Kimi zaman yalan söyler, ama kendi yalanına kendi inanır. Yalan, yalanlıktan çıkar o zaman. Yaşar Kemal bu psikolojik tutarsızlığı, toplumsal kökenlerini, gerçekten övülmeye değer bir sanatçı sezgisiyle kavramış ve çok 'yi anlatmıştır. Üçlüde gördüğümüz bu değişken inançları, bu zihni kaypaklığın psikolojik mekanizmasını özellikle devrimcilerin çok iyi değerlendirmeleri gerekir.

Bir iki yıldır halk inançlarıyla ilgili bir araştırma yapıyordum. Şunu söyleyim: okuduğum elliyi aşkın bilimsel kitaptan hiçbiri bu inançların niteliğini Yaşar Kemal'in üçlüsü kadar açık seçik ve somut bir şekilde gözümün önünde canlandırmadı.

■

Durand Bulvarı oyunu Ankarada

Fransa'da sendikalizmin yeni yeni gelişmeye başladığı yıllarda meydana gelen bir adli hatayı, belgesel bir biçimde sahneliyor Ankara Sanat Tiyatrosu. Fransa burjuvazisinin sendikal hareketi yozlaştırmak için giriştiği tertipleri, Armand Salacrou güçlü bir tiyatro yapıtı olarak ortaya koyarken seyirci, zaman zaman Türkiye'de meydana gelen olayları anısıyor.

Olay, 1910 yılında La Havre'da bir sendika liderinin uğradığı haksızlıktır, adli hatadır. Olayın kahramanı olan Jules Durand, Liman Kömür İşçileri Sendikası'nın genel sekreteridir. İşçiyi alabildiğine sömüren patrona karşı, Jules Durand'ın başlattığı grev sırasında, sarı sendika yanlısı bir işçinin öldürülmesi üzerine, adli hata patlak verir ve Fransa statükocuları ikinci bir Dreyfüs davasını hazırlar. Cinayetle uzaktan yakından ilgisi olmayan Jules Durand, grevin sona erdirilmesi için tutuklanır. Yalancı tanıkların ifadeleriyle ve uydurma delillerle idama mahkum olur. Fakat statükocular bir kez daha yanılırlar. Çünkü, grev yozlaşacağına Durand'ın tevkifi ile büsbütün yaygınlaşır. İşçiler ve kent halkı Jules Durand'ın suçsuzluğunu ortaya koymak için ellerinden gediğince çalışırlar. Ve Durand bir süre sonra aklanır. Cezaevinde idam hükmünü taşırken geçirdiği günler, Durand'ı son kerte yıpratır ve aklını yitirmesine neden olur. Yaşantısına eksik bir biçimde devam eden, sınıfının haklarını korumak için önce cezaevine, sonra akıl hastahanesine düşen sendika yöneticisi tedavi gördüğü akıl hastanesinde ölür

Yazar Armand Salacrou, tanık olduğu ve kendisini son derece etkileyen bu olayı günışığına bir yapıt olarak çıkarırken, içtenlikten ve dürüstlükten ayrılmamış. Abartmamış olayı, kendinden bir şeyler katmamış. Yalnız kişilerin adlarını değiştirmekle yetinmiş... Salacrou'ya göre bu büyük namusluluk. Asıl namussuzluk bir yazar olarak, Sendika Genel Sekreteri Jules Durand'ın dediği gibi, **«İnsanın üstüne düşeni yapmaması.»** Yazar olayı bir yapıt olarak ortaya sererken, **«Gerçeği söylemek, gözleri açmak»** teminden yürümüş. Salacrou gerçeği söylüyor, gözleri açmaya çalışıyor ama, 1910 yılının Fransa'sında meydana gelen olay başka ülkelerde bugün olmuyor mu? Kişiler gene haksızlığa uğramıyor mu? Gene sömürülüyor, sömürüye karşı çıkanlar gene aynı biçimde susturulmuyor mu?...

Durand Bulvarını dilimize Adalet Ağaoğlu temiz ve akıcı bir Türkçe ile çevirmiş. Oyunu yöneten Güner Sümer, kalabalık kadroya rağmen başarılı bir reji örneği veriyor.

AST, Halk Oyuncuları hariç, Devlet Tiyatrosu ve diğer özel tiyatroların halktan koptukları bir dönemde başarılı bir oyun vererek gücünü bir kez daha ortaya koyuyor...

Başbuğ Türkeş tehdit ediyor!

«Komando» adı altında faşist zorbalığı yürüten sözümona «milliyetçi»lere geçen hafta CKMP Lideri Alparslan Türkeş resmen sahip çıkmıştır. Faşizmin meydan okuyuşunu dile getiren CKMP Lideri Türkeş ile Hürriyet Gazetesi Ankara Temsilcisi Cüneyt Arcayürek'in yaptığı mülakatı bir çok gerçekleri açığa vurması bakımından aynen yayınlıyoruz:

— «Peki, ama komando olarak adlandırılan gençlerin bir örgütler dizisi içinde çalıştıkları, hücumlar tanzim ettikleri, hattâ grup başlarına «A-1» veya «A-2» gibi adlar verdikleri, parolalar kullandıkları, size de «Başbuğ» dedikleri biliniyor» dedim ve bekledim. Türkeş bu komando konusunda konuşmaktan kaçınır, diye düşünüyordum doğrusu. Yanaşmayabilirdi diyordum. Çünkü bir siyasi partinin lideri idi. Partiler Kanunu vardı. Kanuni kovuşturma olabilirdi hakkında... Fakat, konuya hiç de yabancı durmadı:

— «Evet, var. **Bu gençlere komando adını taktılar. Disiplinli bir gruptur bunlar. Bir adet milliyetçi gençlik derneği yoktur... Birkaç tane vardır. Şimdi, açıklayayım durumu: Bugün, aslında disiplinli bir kesin grup vardır. Buna katılanlar oluyor, heyecan duyup, komandolar gibi komünistlere karşı çıkmak için heyecanla koşmak isteyenler de vardır.»**

— «Ama, komandoları CKMP mensuplarının eğittiği, yetiştirdiği, kamplar kurarak bu hareket tarzlarını onlara öğrettiği yazıldı ve söyleniyor?»

Tereddütsüz cevap:

— «**Doğrudur. Geçen yaz başlarında gençleri kahve köşelerinde, kumar masalarında bırakmamak için spor ve gençlik kursları kurduk. Beş, altı yerde bu kurslar faaliyet gösterdi.**»

— «Galiba Rifat Baykal bunları eğitti. Bilir mi bu işleri, anlar mı?»

Sözü kesilmesine rağmen Türkeş güldü:

— «**Hem de nasıl bilir. Baykal Kore Savaşlarına katılmıştır. Çok iyi bilir bu işleri. Bu kurslarda gençler boks yaptılar, spor yaptılar, judo öğrendiler. Kendilerine kültür seminerleri de verildi. Bu seminerlerde komünizmin ne olduğu, taktikleri öğretildi. Ve asıl gaye komünistlerin hareket haline geçmeleri halinde, bir mitingin nasıl dağıtılacağı, nasıl karşılanacağı, tecavüzden nasıl korunulacağı gibi belirli ve esaslı bilgiler verildi.**»

— «Kaç kişi bu biçimde yetiştirildi?»

— «**Binin üzerindedir. Şu andaki durum, disiplinli ve eğitilmiş olanların sayısı budur. Katılanlar dışında elbette... Bir kısmı İstanbul'da, diğer bir kısmı Ankara'dadır bunların... Hareketleri yapanlar da bu gençlerdir.**»

Sonra Türkeş, birden hızlı hızlı konuştu. Kızgındı, dargındı ve inandığı bir işleme karşı gelinmesine «Bozulmuştu.»

— «**CHP, bize iftiraya başladı hemen. Bu gençlere komando adını verdi ve partinin kapatılmasını istemeğe başladı. Partiler Kanununun 107. maddesi açık. Askerliğe ve sivil savunmaya hazırlık yapmak yasak. Biz, askerlik yaptırmıyoruz, askerliğe veya sivil savunmaya hazırlanmıyoruz. Bilâkis komünistlerin sokak hareketlerinden bir baraj kuruyoruz.**»

Türkeş'e, «İki grup çatışması daha genişlerse, hattâ halka kadar inerse, bu tehlikeli olmaz mı?» diye sordum.

— «**Olmaz. Çünkü biz, bu gençlerimizle barajı kurduk. Komünistlerin hareketleri artık gelişemez. Göreceksiniz, bir süre sonra tamamen duracaktır. Belki bu günlerde birkaç olay daha olacak, ama yatışacaktır. Çünkü karşılarında biz varız. Bir şey daha söyleyeyim: Marksizm bir fikir cereyanıdır. Gençlere dolduruluyor. Biz de karşılarına bir başka fikirle, fakat Türkiye'nin milli hasletlerine uyan bir diğer fikirle, Dokuz Işık Doktrini ile çıkıyoruz. Komünizmi başka türlü karşılayamayız. Komando dedikleri gençler, Dokuz Işık'ı benimsemiş ve kabul etmişlerdir. Daha sonrası komünistlerin önünde bu baraj olmazsa, olaylar ve onların hareketleri daha da genişleyecektir.**»

— «Ama size «başbuğ» diyorlar.»

Güldü ve «**Biliyorum**» dedi.

— «Siz komandolar ile görüşüyor musunuz?»

— «**Hayır, ben görüşmem, arkadaşlar var. Biz, taktikleri hazırlarız, yapılabilecekleri konularda onları aydınlatırız. İletirler oraya.**»

Türkeş, şu düşüncesini de açıklıyor:

— «**Türkiye'de hiçbir siyasi iktidar, milletin ve ordunun benimsememesi halinde iş başına gelemez. Komünistler, bu yollardan gelemeyeceklerini bildikleri için, sokak hareketlerinden sonra hükümete el koymayı, her yerde ve bizde de hesaplamışlardır. Tekrar edeyim, komandolar bir fikirdir. Komünizm bir reaksiyonla değil bu yönlü bir aksiyonla karşılanır.**»

Türkeş, şimdi gene kızgındır. CHP iktidarda iken, gençlik kollarının «Halk mahkemeleri» teşkil edip, İstanbul'da Darendelioğlu'nu dayakla sorguya ve mahkemeye çektiklerini, o sırada İnönü'nün kılının bile kıpırdamadığını söylüyor. AP millet vekillerinin AP merkezinde yüzüne tükürüldüğünü ve İnönü'nün gene sesini çıkarmadığını inatla anlatıyor. «**CHP, kendi devrinde kıpkızıl marksistleri himaye etti.**» diye heyecanlanıyor.

«KOMANDOLAR BÜTÜN YURDA YAYILACAK»

— «Gençlik kuruluşları dediğiniz ve komando diye adlandırılan gruplar genişletilecek mi?»

— «**Hem de bu yaz, derhal. Bütün yurtta, her ilde komandoları yetiştirecek kuruluşlar yapacağız. Bize, bizim dışımızdaki partilerden, vatandaşlardan telgraflar geliyor. Gelin, bizim ilde de bunları yapın diye.**»

Türkeş, açık konuşuyordu. Açık ve seçik. «Bu gençlik kuruluşunun bir amblemi var. Üç hilâl içiçe girmiş. Tıpkı Nazi armasına benziyor. Buna ne dersiniz?» sorusuna şu cevabı verdi:

— «**Doğru. Ben de baktım. Nazi işaretine benziyordu. Men ettim. Kaldıracaklar bunu, Yerine bir (hilâl ve bozkurt) konulacak. Aslında üç hilâlin içiçe girmesi, bir hareketlilik anlamına geliyordu.**»

Telefonlar çalıyor artık. Türkeş gidecek. İşi var, belli. Kendisine şöyle dedim:

— «Sonuç olarak, milliyetçi gençliğin komünist hareketlerinin önlenmesi ve durdurulabilmesi için ayrı bir aksiyon grubu olarak hareket halinde olduklarını, görevlerini yerine getirdiklerini ve sizin de bu komando gençlerin hareketini tamamen desteklemekte olduğunuzu yazabilir miyiz?»

Hızla tasdik etti:

— «**Doğrudur ve ben bu gençleri tamamen ve her bakımdan destekliyorum.**» dedi.

Alpaslan Türkeş'le ayrıldık. O partisine gitti, herhalde. Emrinde olduğu anlaşılan komandolarının son hareketlerini mi değerlendirecek, yoksa yeni talimatlar mı gönderecek? Burası bilinmez artık.

Türkeş Kabaklı'dan iyi mi bilecek?

— Bunlar KOMANDO'larmış. CKMP yönetiyormuş bunları. Türkeş'in adamları imiş. CKMP'li eski subaylar, bunlara komando eğitimi gösteriyormuş.

«Biraz insaf» desem, hayır beklemeyin. Düşmanda insaf olmaz. Benim aziz okuyucularım, şunu iyi belleyin:

«Komando, faşist, kara gömlekli» diye ihbar ve tok edilmek istenen bu gençler ne CKMP'ye bağlı, ne de komandolardır...

AHMET KABANLI
(Tercüman - 6.1.1969)

Veledi Zina Amerika!

Ben Amerikalıyı sevmem! Hem de binbir bakımdan sevmem ben Amerikalıyı!.. Evvelâ (Greko-latin) medeniyetinin veled-i zina'sı olduğu için sevmem!

Ruhunda, Türk'e karşı beslediği nefret ve hakareti, iki kadeh içince, onun ay-yıldızlı sancağını yırtmakla gösterdiği ve yurdumuzda eski (kapitülasyon)ları ihyâ edici bir tavırla gezip tozduğu için onu sevmem.

Ama, bunca nefret sebebi içinde, nefret mefhumunun da yetişemeyeceği Moskof dehşetine karşı Amerika'yı tutmanın bir mecburiyet olduğunu ve bütün felaketin de bundan olduğunu teslim ederim.

Necip Fazıl Kısakürek
(Bugün - 10.1.1968)

«IŞIK, BİRAZ DAHA IŞIK!..»
(Milliyet, 10.1.1969)

Pek çok aşırı solcunun programı!

Bakın şimdi, pek çok aşırı solcu her günün 24 saatini resmen ve alenen şöyle programlamıştır:

1 — Sabah vakti:

Saat 5-13 leş gibi uyku.

2 — Öğle vakti:

Saat 13 yarı ayılma, şarap ve kebap. Saat 15, tam ayılma ve 15-21 arası sosyalist eğitim. Propaganda fizik, kandırma, aşılama, muhabere, boykot, işgal, Amerikan elçisinin otomobilini yakma, hoca, rektör koyalama.

3 — Gece vakti:

Saat 21-05 arası klüp, meyhane, şov, içki, kadın kız, hora, sosyalist nara.

ABDURRAHMAN ŞEREF LAÇ
(Bâbıâlide Sabah - 8.1.1968)

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sorumlu Müdürü: ALPAY KABACALI ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sok. Tan Apt. 10/12 - İSTANBUL ● Tel.: 27 81 09 ● P. K. 934 — Sirkeci - İSTANBUL Ankara Temsilciliği: Tel.: 13 40 20 ● Dizgi: YÖNET MATBAASI ● Baskı: VATAN

● Taşra Dağıtımı: HÜRRİYET DAĞITIM A. Ş. — Cağaloğlu - İstanbul. Tel.: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 84 - İSTANBUL. Tel.: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 44 Lira. Altı Aylık 22 Lira. Üç Aylık 11 Lira ● İlan: Santimi 25 Lira; Yayın ilanları yüzde 50 indirimlidir. ● Tek sütun 5 santimlik kutu yayın ilanları 50 Lira'dan kabul edilir. ● Gönderilen yazılar yayınlansın yayınlanmasın iade edilmez.